БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 169 (3397). | Сешанба, 30 август 1966 йил. | Баҳоси 2 тийин.

МАТБУОТ — ОММАГА

Бу йил 1 сентябрдан бошлаб мамлакатимизда барча марказий, республика, область, шаҳар, район газета ва журналларига келаси йил учун обуна қилиш бошланади.

Матбуотимиз коммунизм қурилиши ишига хизмат қилмоқда. Совет матбуоти халқимизни марксизм-ленинизм ғоялари руҳида тарбиялаш, унинг куч ва ғайратини коммунистик қурилишнинг буюк планларини бажаришга сафарбар қилишда партиямизга яқиндан ёрдам бермоқда.

КПСС XXIII съезди ва беш йиллик план Директиваларида белгиланган катта снёсий ва иқтисодий вазифаларни бажариш учун қизғин кураш кетаётган ҳозирги пайтда матбуотнинг роли янада ортиб бормоқда. Бизда вақтли матбуотнинг тиражи йилдан-йилга кўпаймоқда. 1966 йилда обуна бўлиш ва киоскаларга чиқариш орқали тарқатиладиган газета-журналларнинг тиражи 218 миллион нусхага етди, бу ўтган йилдагидан 38 миллион нусха кўпдир.

Совет матбуотининг жанговар отряднни ленинчи «Правда» бошқариб бормоқда. Ҳозирги пайтда унинг тиражи 7 миллион нусхага етган. КПСС XXIII съездида белгиланган беш йиллик план Директиваларида журналларнинг тиражини бир ярим баравар, газеталарни эса 40 процент кўпайтириш мўлжалланади.

Шуниси қувончлики, областимизда газета ва журналларга обуна бўлаётган хонадонларнинг сони йил сайин ортиб бораётир. Шу кунларда область аҳолиси 2 миллион нусхадан ортиқ газета ва журналлар олади. Ҳар минг киши ҳисобига 927 нусха маҳаллий матбуот тўғри келади.

Бу йил жуда кўп шаҳар ва район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари, жамоатчи матбуот тарқатувчилар матбуотни тарқатиш ва пропаганда қилиш соҳасида анча дуруст ишладилар. Натижада Тошкент, Оҳангарон, Олмалиқ, Чирчиқ шаҳарларида ҳар минг киши ҳисобига минг нусхадан ортиқ газета ва журнал тўғри келди.

Областнинг шаҳар ва районларида матбуотни тарқатиш ва пропаганда қилиш билан 11 мингдан ортиқ жамоатчи шуғулланмоқда. Колхозчилардан У. Иброҳимова, Чирчиқдаги электро-кимё комбинати қутубхонаси мудири Е. И. Коновалова, Олмалиқдаги мис фабрикасидан мастер А. Н. Риладов ва бошқа жуда кўп ўртоқлар бу соҳада ҳаммага ибрат бўлмоқдалар.

Матбуот тарқатиш — бу идеология ишининг муҳим қисмидир. Ҳозирги пайтда аҳолининг барча газета ва журналларга бўлган талабини қондириш учун ҳамма имконият мавжуд. Лекин бундан янги шароитда обуна билан камроқ шуғулланса ҳам бўлаверади деган маъно келиб чиқмаслиги лозим. Аксинча, шу кунларда партия, совет, комсомол ходимлари, матбуотимизнинг жонкуярлари аҳолига турли хил газета ва журналларнинг моҳияти, вазифаси ва хусусиятини кенг тушунтиришлари керак.

Иттифоқ ва республика газеталари: «Правда», «Известия», «Сельская жизнь», «Комсомольская правда», «Совет Ўзбекистони», «Правда Востока», «Ҳақиқати Ўзбекистон», область газеталари «Тошкент ҳақиқати», «Ташкентская правда», иттифоқ ва республика партия. комсомол, адабиёт, фан, техника ва бошқа журналларнинг ҳар бир хонадонда бўлишига эришайлик.

Қишлоқ районларида механизаторлар, агрономлар, чорва фермаларининг ходимлари учун мўлжалланган тармоқ журналлари: «Хлопководство», «Животноводство», «Земледелие» ва «Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги» сингари журналларни пропаганда қилиш ҳам бошланғич партия ташкилотлари, жамоатчи матбуот тарқатувчиларнинг жанговар вазифаларидандир.

Газета ва журналларга обуна бўлишни уюштирганда ўртача рақамлардан хотиржамланмаслик керак. Масалан, Ўрта Чирчиқ районида ҳар минг кишига тарқатиладиган газета ва журналларнинг областнинг ўртача кўрсаткичидан юқори ҳисобланади. Бироқ, райондаги ўқитувчиларнинг деярли 50 процента «Ўқитувчилар газетаси» ва «Учительская газета»ларига обуна бўлмаган. Медицина ходимларининг атиги 15,5 процентигина «Медицина газетаси»ни олади. Комсомол-ёшларнинг комсомол газеталарига обуна бўлиши ҳам талабга жавоб бермайди.

Матбуотни пропаганда қилиш ва тарқатишда снёсий ташкилотчилар, пропагандистлар ва агитаторлар, идеология комиссияларининг аъзолари, шаҳар ва район кўп тиражли газеталари, маҳаллий радиоэшиттириш ходимлари партия ташкилотларига яқиндан ёрдам беришлари керак. Корхоналар, муассасалар, колхоз ва совхозларда ташкил этилган матбуотни пропаганда қилиш ва тарқатиш бўйича советлар ўзини оқлади. Агар ҳар бир матбуот активи обуначилар сонини кўпайтиришга оз бўлса ҳам ҳисса қўшолса, у ҳолда биз газета ва журналларнинг мингдаб янги ўқувчиларига эга бўламиз.

Биз газета ва журналларга якка тартибда обуна бўлишни ҳар тарафлама рағбатлантириш билан бирга, идора ва ташкилотлар, муассасалар бўйича обуна бўлишишни ҳам сира эътибордан четда қолдирмаслигимиз керак.

«Союзпечать»нинг область бўлими шаҳар ва районлардаги ўз ташкилотларини обуна ҳужжатлари билан вақтида таъминлаши, аҳоли яшайдиган ҳамма жойларда, корхоналар, қурилишлар, колхоз ва совхозларда обуна пунктларини ташкил этишлари керак.

Область алоқа ходимлари газета ва журналларнинг обуначиларга ўз вақтида етказиб берилишни қатъийлик ва изчиллик билан кузатиб борсинлар.

Ҳар бир хонадон газета ва журналларга эга бўлсин. Матбуот тарқатувчиларимиз ҳозирги кунда ана шу мақсад билан иш олиб боришлари лозим. Зотан, газета ва журналларга оммавий равишда обуна бўлишишни ташкил этиш мамлакатимиз ҳаётидаги муҳим сиёсий воқеадир. Шундай экан, бу ишга ниҳоятда жиддий муносабатда бўлиш зарур. Шунга эришайликки, партия, совет, комсомол ташкилотлари, матбуот тарқатувчиларимиз бу соҳадаги ишни пухта ташкил этсинлар, юбилей йили ҳисобланган 1967 йилда газета ва журналларга обуна бўлмаган бironта ҳам хонадон қолмасин.

● «ТАШСЕЛЬМАШ» заводининг бош конвейеридан ҳар куни ўнлаб пахта териш машиналари чиқади. Суратда: тайёр агрегатларни жўнатиш слесари Н. Емельянов пахта териш машинасида.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

● ОБЛАСТИМИЗ илғор пахтакорларининг мурожаатига Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхозининг тракторчилари лаббай деб жавоб беришди.

Суратда: тракторчилардан (чапдан) Х. Тўраев, Ф. Фархуддинов, Х. Мирусмонов ўртоқлар.

А. Абалян фотоси.

ШАЙЛАНГАНЛАР

«Пахта тайёрлаш йиллик планини қисқа муддатда бажарамиз!» — Юқори Чирчиқдаги «Ўзбекистон» колхози деҳқонларининг бу йилги аҳдлари ана шундай. Улар эрта баҳордан буён тинним билмай меҳнат қилиб, барча пайкалларда баранали «оқ олтин» ҳосили етиштиришга муваффақ бўлмоқдалар. Ҳозир қайси бир пайкални ораламанг, ҳар тупида 10—11 тадан тўқ нўсак ўзини кўз-кўз қилиб турган бўлиқ ғўзаларни кўрасиз.

Колхоз деҳқонлари эришилган бу ютуқлардан мағрурланиб қолмай, йиғим-терим ишлари қизғин бошланиб кетгунига қадар ҳар туп ғўзада тағин 3-4 тадан нўсак тўплаш мақсадида парваришни сира сусайтирмасдан давом эттирмоқдалар. Шу билан бир қаторда йиғим-терим кампаниясига ҳар тарафлама пухта тараддуд кўрилмоқда. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мамажон Дадажоновнинг оташин чақириғидан руҳланиб, ялпи ҳосилнинг камида 60 процентини машиналар билан йиғиштириб олишга бел боғлаган колхоз механизаторлари барча агрегатларни мавсумга тўла шайлаб қўйдилар.

Б. САЙДАЛИЕВ.

ТЕРИМГА ШАЙМИЗ

Ўтган йили пахта тайёрлаш давлат планини бажарган бўлсак ҳам гектаридан олинган ҳосил кўнглимизни тўлдирганн йўқ. Қўшни хўжаликларга қараганда анча кам хирмон кўтардик. Бу йил эса, деҳқонларимиз эрта кўкламданоқ астойдил бел боғлаб ишга киришдилар. Зиммага олинган социалистик мажбуриятларни ортиғи билан бажариш мақсадида дала ишларини уюшқоклик билан ўтказа бошладилар.

Илғорлар тажрибасидан ўрганиш, уни ишлаб чиқаришга татбиқ этиш яхши натижалар бермоқда. Бизга қўшни бўлган «Октябрь 40 йиллиги» колхози аъзоларининг ғўза парвариши даврида берган маслаҳатлари, кўрсатган амалий ёрдамлари ҳар гектар ерда мўлжалдаги ҳосилни етиштиришда биз учун катта кўмак бўлди. Мусобақадошларимиз фақатгина ўз колхозлари обрўси учун эмас, бизнинг колхозимиз ҳақида ҳам қайғирдилар. Ғўзаларни ўтдан тозалашда, катор ораларига ишлов беришда мусобақадошларимиз техникасидан ҳам фойдаландик.

Колхозимиз деҳқонлари бу йил ҳар қачонгидан ҳам баракали меҳнат қилишди. Интизом мустаҳкамланганлиги, моддий манфаатдорлик оширилганлиги, механизация кучидан самарали фойдаланганлиги мана энди ўз самарасини кўрсатиб турибди. Пайкалларда ўт йўқ, эгатлар ораси юмшоқ, ғўзалар сувга қонган, кўсаклар миқти. Бирин-кетин очилаётган «оқ олтин»ларимиз чаноқлардан тошиб, кўзларимизни қувонтираяпти.

Бу йил айниқса М. Соҳибоев, Т. Солиҳов, И. Абдураҳмонов, С. Сафаров ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадаларда ҳосил мўл бўлди. Бу бригадаларда ғўзалар машина теримига мослаб сершох, калтабўғин қилиб ўстирилди. Колхозимизнинг каттадан-кичиги областимиз илғор пахтакорларининг комплекс механизациялашган звено бошлиқларига, барча пахтакорларга қарата ёзган мурожаатига жавобан августнинг охирига қадар ғўза парваришини давом эттириб, ҳосилга ҳосил қўшиш, йиғим-теримга ҳамма нарсани тахт қилиб қўйишга аҳд қилиб қўйган эдилар.

Бугун далаларимизни айланган киши ана шу аҳдга яраша иш қилинганлигининг гувоҳи бўлади. Хирмонлар тайёр, тарозилар шай. Бизда машина теримига тайёргарлик ҳам яхши йўлга қўйилган. «Зангори кема»лар, прицеплар ремонти бугун-эрта тамомланади. Ғўза барглариии тўкиш учун ишлатиладиган химикатлар келтириб қўйилган.

Бу йил пахта йиғим-терими ўтган йилгига қараганда 5—6 кун илгари тамомлашни мўлжаллаб турибмиз. Булардан энг муҳими барча ҳосилнинг 70 процентини машиналар ёрдамида териб олишдир. Ҳаммамизнинг фикри ёдимиз ана шунда.

Ёз бўйи астойдил меҳнат қилган деҳқонларимиз йиғим-теримда ҳам жонбозлик кўрсатадилар. Зиммамизга олган мажбуриятларини ортиғи билан бажарадилар.

М. ШОДИБЕКОВ,
Бўка районидаги Тимирязев номли колхознинг раиси.

ҲАРАКАТДА — БАРАКАТ

Оққўрғондаги Ҳамид Олимжон номли колхоз бундан чамаси етти-саккиз йил муқаддам районнинг энг салмоқли хўжаликларидан бири эди. Лекин кейинчалик раҳбарларнинг ҳадеб ўзгаравергани, колхозчиларни моддий жиҳатдан рағбатлантиришга эътибор бермай қўйилганлиги, техника ҳўрлаб қўйилганлиги сабабларига кўра колхозда ҳосилдорлик пастга қараб шўнғиб кетди. Илгарилари 28—30 центнердан ҳосил олинадиган ерлардан аранг 13—14 центнердан ҳосил олинадиган бўлиб қолди. Илгарилари бу колхоздагилар районда, областда бўладиган катта-катта йиғинларга кўкрак кериб кириб боришадиган бўлса, кейинчалик залнинг бир чеккасида бош эгиб ўтирадиган, гапнинг «ёғлиғини» эшитадиган бўлиб қолишганди...

Бунга чек қўйиш керак эди. Ҳамманинг дилини ана шу мақсад қамраб олди.

... Колхоз рухини янги, ишчан раҳбарлар бошқара бошлади. Улар колхознинг кексалари билан, мутахассислар билан, ишни тебратиб турган асил деҳқонлар билан бамаслаҳат иш тутдилар, колхозни тезда қолоқликдан олиб чиқишнинг йўл-йўриқларини излайбошладилар.

Бундай йўл-йўриқлар топилди! Топилганда ҳам жуда кўп йўл-йўриқлар топилди. Областда энди қанот ёза бошлаган прогрессив усул — звено системаси бу колхозда ўзига кенг йўл топди. Хўжалик бу усулга тўла кўчди. Бригадалар тузатилиб, уларнинг ўрнига комплекс механизациялашган, хўжалик ҳисобида ишлайдиган звеноларга тузилди. Бу звеноларга билагидан ғайрат ўти чақнаб турган азамат механизаторлар бошлиқ қилиб қўйилди.

Орадан кўп ўтмай звено системаси ўз афзалликларини рўй-рост кўрсата бошлади. Звено системасида «яхши ишлаганга — яхши ҳақ» деган принцип ҳукмронлик қилди. Ким баракали хирмон кўтарса, арзон пахта етиштирса, ўша ҳақнинг энг кўпини олаверди. Ён-атрофдагилар буни кўриб, яхши кўрсаткичларга эришиш учун астойдил ишладилар. Кейинги йиллар ҳам илғорлар қаторидан ўрин олишди. Шундай қилиб колхоз юксакликка элтувчи йўлдан дадил қадамлар билан кўтарила бошлади.

Пахта ҳосилдорлиги дастлабки йилда 14 центнердан бирданига 20 центнерга сакраб чиқди. Ундан кейинги йили эса 25 центнерга етди. Илгарилари пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида газеталарда маълумот босилганда, шу Ҳамид Олимжон номли колхоз рўйхатнинг энг охирида турарди. Энди бўлса энг олдинги қаторлардан бирига ўтиб олди. Ён-атроф хўжаликлардаги кишилар ҳайрон: «Ие, бу қанақаси бўлди энди, бизнинг кетимиздан эргашиб юрган колхоз ҳаммадан ўзиб кетса?!»

Ажабланишга ўрин йўқ эди. «Тиришган тоғдан ошар» дейишади-ку, ахир. Бу колхозчиларнинг каттадан-кичиги тиришди, ғайрат қилди, ҳимматини аямади. Мана, натижаси шунинг учун ҳам кишиларни қизиқтираяпти-да.

Хўжаликда меҳнатсеварлар жуда кўп. Уларнинг тиришқоқлиги тўғрисида гапираверамиз десак гапимиз тугамайди. Колхозда ҳамма умумий юксалиш учун астойдил меҳнат қилаётганлиги учун ҳам хўжалик олга қараб илдам кетяпти. Мана, биргина ўтган йилги ажойиб якунлар тўғрисида қисқагина айтиб ўтайлик. Пахта тайёрлаш йиллик плани районда, областдагина эмас, ҳатто республикамизда, биринчилар қаторида бажарилди. Йиғим-терим бошланганидан кейин 14 кун ўтгач, бу колхоздагилар галаба рапортига имзо чекишди. Ўн тўрт кун! Бу айтишга осон. Хўш, бундай катта ютуқнинг сири нимада? Сири — энг аввало машинада. Ўттиз иккита «Зангори кема»ни бошқарган ўттиз икки механизатор кунин-тунга улаб бор кучи билан ишлади. Мавсум охирига бориб, ялпи ҳосилнинг 78 процента машиналар билан териб олинди. Йиллик план 142 процент адо этилди. Ватанга 2200 тонна аъло сифатли «оқ олтин» етказиб берилди.

Жонажон партиямизнинг тарихий XXIII съезди қарорларидан ва улуғвор беш йиллик Директиваларидан ғоят руҳланган колхоз азаматлари бу йил пахтачиликда яна бир кескин бурилиш ясашга бел боғлашди. План бўйича 2285 тонна пахта етиштирилиши керак. Улар 3369 тонна пахта етиштирамиз, деб мажбурият олишди. Ҳосилдорлик борасида белгиланган марра — 30 центнер!

Деҳқонлар эл-юртга шундай катта ваъда бериб қўйишганидан кейин ишни ҳам шунга яраша ташкил эта бошлашди. Бу йилги оғир об-ҳаво шароитлари уларнинг фидокорона меҳнати олдида писанд бўлмади. Тўғри, ҳавонинг паст келиши, шира тушиши ғўзани бирмунча муддатгача яхши ўстирмай турди. Лекин деҳқонлар ишловнинг зўри билан ғўзаларнни бултурги даражадан ҳам анча олдинлатиб юборишди. Ҳозир ҳамма пайкалларда кўчат тўла, ҳар туп ғўзада шиғил-шиғил кўсак.

Қалби олов механизаторлардан Соат Мардиқулов, Турсунқул Тиллаев, Абдусаид Абдураимов, Эшпўлат Абдураҳмонов, Сандқул Холбоев каби ўртоқлар бошчилик қилаётган звеноларнинг деҳқонлари «оқ олтин»дан баракали хирмон кўтариш учун ҳозирнинг ўзидаёқ пухта замин яратиб қўйишди. Уларнинг ғўзаси ҳаммамизнинг ҳам серҳосил ривожланмоқда.

Соат Мардиқулов бошлиқ звено тўғрисида алоҳида гапириб ўтмоқчи эдик. Бу звеонинг мард пахтакорлари ўтган йили колхозда рекорд қўйишди. Йиллик план 171 процент қилиб бажарилди. Айниқса шуниси қувончлики, звено аъзолари «планни 13 кунда бажардик» деб рапорт беришди. Ялпи ҳосилнинг ўндан етти қисми машиналар билан териб олинди. Звеонинг бу йилги режалари яна ҳам катта. Мажбурият — 32 центнер. «Зангори кема»лар билан ҳосилнинг 90 процента териб олинмоқчи. Йиллик план 10-12 кунда бажарилади.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мамажон Дадажоновнинг оташин чақириғи колхоз механизаторларининг қалбига чуқур сингиб кетди. Улар бу ватанпарвар йигитнинг чақириғидан илҳомланиб, «бу йил колхозимиз бўйича йиллик планни 13-14 кун деганда бажарамиз, мажбуриятимиздаги 3369 тонна пахтанинг қариб 2 минг тоннасини машиналар билан териб оламиз» дейишмоқда. Уларнинг бу гапига ҳеч шубҳа қилмаса бўлади. Негаки, колхозда машина теримига ҳар тарафлама пухта тараддуд кўрилянти. Терим агрегатлари бу йил 40 тага етказилди. Ҳаммаси мавсумга тўла тахт қилиб қўйилган.

Деҳқонларнинг ёз бўйи тўккан терлари сон-саноқсиз, чаноқлардан дур бўлиб кўпириб чиқабошлади. Долзарб дамлар етиб келгач, колхознинг бепоён пахтазорларида яна кураш бошланади. «Зангори кема»лар куну-тун гувиллагани сайин хирмон қад кўтараверади...

Ҳамид Олимжон номли колхознинг олиҳиммат пахтакорларига янгидан-янги муваффақиятлар тилаймиз!

Ш. ШОРАҲМЕДОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» таҳририятидан олинди

БРИГАДИР ҚАНИ?

Юқоридаги сарловҳа билан газетамизнинг 9 август сонида мақола босилиб чиққанди. Шу муносабат билан редакция Янгийўл районидаги Карл Маркс номли колхоз раиси Х. Салимов, партия ташкилотининг секретари А. Бобоева ўртоқларнинг имзолари билан хат олди.

Унда бундай дейилади: Мақола колхозчиларнинг умумий йиғилишида муҳокама қилинди. Мажлисга 561 колхозчи қатнашди. Сўзга чиққан колхозчилар газета танқидини жуда тўғрилиги ва ўз вақтида берилганлигини алоҳида қайд қилишди. Ҳақиқатан ҳам бригада бошлиғи коммунист Эргаш Сотибалдиев энг долзарб кунларда ғўза парваришини сусайтириб юборилишига йўл қўйган. Ўт босган ғўзаларни тозалашга, чанқаган ғўзаларни қондириб суғоришга эътиборсизлиқ билан қараган. Рухсатсиз, ўзбошимчалик билан тўй қилган. Оқибатда ўнлаб колхозчини ишдан қолдирган. Йиғилишда сўзга чиққан кишилар Сотибалдиевнинг юриш-туришин, хулқи-атворн, шахсан унинг маманаламна берилиб кетганлиги ҳақида ҳам ачиниб гапиришди.

Йиғилишда ўртоқ Сотибалдиев сўзга чиқиб, ўз айбига иқрор бўлди. Тўғри ва ҳаққоний танқидлардан тегишли хулоса чиқариб, бригадада меҳнат интизомини мустаҳкамлашга сўз берди.

ЧОРВАЧИЛИК ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

ҚИШЛОВГА НАМУНАЛИ ТАЙЁРЛАНАЙЛИК

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган IV пленумида республикамизда чорвачилик ишлари қандай кетаётганлиги кенг муҳокама қилинди. Бу пленумда барча чорвадорлар олдига зарур вазифалар қўйилди. Областимиздаги ҳар бир район, колхоз ва совхоз раҳбарлари республика партия ташкилоти пленумида таъкидланган вазифаларни тўла бажариш учун барча чораларни кўришлари, бу соҳадаги резервларни ишга солишлари, чорвачиликни ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини оширишга жиддий эътибор беришлари керак.

Пешқадам хўжаликлар ҳар йили моллар учун кўп, ширали ва тўйимли ем-хашак, силос ва бошқа озуқалар тайёрлайдилар. Шунинг учун ҳам бу хўжаликларда йилнинг ҳамма фаслида чорва молларида маҳсулот олиш бир меёрда кўп бўлади. Калинин районидаги «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги», Карл Маркс номли, Собир Раҳимов номли, Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон», Янгийўл районидаги «Ленинизм» ва бошқа қатор хўжаликларда чорвачилик йил сайин кескин ривожлантирилмоқда ва моллардан олинаётган маҳсулот кўпаймоқда.

Областимизнинг ана шундай илғор хўжаликлари билан бир қаторда чорвачиликка жиддий эътибор бермаётган колхоз ва совхозлар, районлар ҳам борки, бу жойлардаги раҳбарлар чорвачиликка бўлган муносабатларини эндиликда ўзгартиришлари, қишлоқ хўжалигининг бу муҳим соҳасига алоҳида эътибор беришлари зарур. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленумида қишловга ёмон тайёрланаётган районлар қаторида Бекобод райони ҳам тилга олинди. Ҳақиқатан ҳам Бекобод район партия комитети, район ишлаб чиқариш бошқармаси ва район ижроия комитети хўжаликларда чорва қишловига тайёргарлик кўриш ишига қониқарли раҳбарлик қилмаётирлар. Районда ем-хашак тайёрлаш, беда-ларни ўз вақтида ўриб олиш, уларни қуритиб ғарамлаш иши мутлақо қониқарсиз аҳволда. Айрим колхозларда беда-лар муддати ўтиб кетгач ўрила бошлайди ва кўпинча ўз вақтида йиғиштириб олинмай, офтобда қуриб тўйимлилик хусуситини йўқотади. Шунингдек районда маккажўхори ўриш ва силос бостириш ишлари ҳам кўнгилдагидек эмас. Сентябрь яқинлашаётганига қарамай энди 50 процентга яқин ердаги маккажўхори ўриб олинган.

Бекобод район партия, қишлоқ хўжалиги ва совет ташкилоти Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленумида айтилган ҳаққоний таниқиддан тўғри хулоса чиқаришлари ва чорвачиликка бўлган муносабатларини кескин ўзгартиришлари, чорва қишловига ҳар тарафлама пухта тайёргарлик кўриш учун курашишлари керак.

Силос бостириш ишлари йирик чорвадор районлар — Калинин, Оржоникидзе районларида ҳам яхши эмас.

Чорва қишлови тобора яқинлашиб келмоқда. Ҳар бир колхоз ва совхоз, район ташкилотлари молхоналар, қўйхоналарни қишга мослаб ремонт қилишлари, кўплаб ем-хашак жамғариш тадбирларини кўришлари, беда ва пичанларни моллар қиш чиқадиган жойга яқин келтириб ғарамлаб қўйиш ишларини ташкил этишда контроллиқни кучайтиришлари керак.

Областимиз пахтачиликни ривожлантиришда қандай яхши натижаларга эришаётган бўлса, чорвачилик соҳасида ҳам ана шундай ютуқларни қўлга киритиш учун астойдил ҳаракат қилайлик!

ҚУЙ — Ҳа, сигирвой, нима ҳаракат?
СИГИР — Ўз гамимни ўзим еяпман, булларга ишонадиган бўлсам харом ўладиганга ўхшайман...

В. Воробейчиков чизган расм.

ХАЛҚ КОНТРОЛИ

УНУТИЛГАН РЕЗЕРВЛАР

— Диққат қилинг! Тошкент экспериментал темир-бетон бўюмлар заводи радиоузелидан гапирамиз. Корхонада ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланиш циклидан бериладиган эшиттиришимизни бошлаймиз. Микрофонимиз олдига завод директори А. Перетолчин ва бош инженер В. Ефремов ўртоқларни таклиф этганмиз. Сўз ўртоқ Перетолчинга берилади.

— Биз, ҳурматли бош инженер ўртоқ Ефремов билан корхонамизда фойдаланилмай ётган резерваларни кидириб топишга унча кўп овора бўлмадик. Ишимиз енгил кўчди. Шундоққина заводимиз территориясида 56 та ўрнатилмай ётган ускуна борлигини аниқладик. Бу машина ва ускуналарни пулга чақсангиз роппа-роса 200 минг сўм бўлади. Шулардан баъзи бирларини номма-ном айтиб ўтишга ижозат этгайсиз. Хўш, чанг ва занг босиб ётган машина ва ускуналар орасида етти кўприк крани, биттагина тўрт таячли катта кран ҳам бор. Бу кранлар жойига ўрнатилгану, фақат ишлатилмай ётибди. Ҳамма кранларнинг нархини кўшиб ҳисоблаганда 110 минг сўм туради.

Заводимиздаги ишлатилмай ётган асбоб-ускуналарга тўланаётган амортизация ажратмаларини ҳисоб-китоб қилиб чиқдик. Ярим йилда заводимиз 3804 сўм зарар кўрибди. Бу рақам ҳали анча ошади. Ҳа, ошади. Чунки июль, август ойлари бу ҳисобга кирмаган. Ҳали йил охиригача бу ускуналардан фойдаланиш ниятимиз йўқ.

Эфирда дикторнинг овози янграйди:

— Ўртоқ Ефремов. Сиз ўрнатилмай ётган ускуналар ҳақида гапирдингиз. Ўрнатилгану, бироқ ишлатилмаётган машиналар ҳақида ҳам икки оғиз радио эшитувчиларга ахборот берсангиз.

— Бизда бундай фактлар ҳам учраб туради,— дейди томоғини қириб бош инженер, — жумладан МСР-100 маркали чокларни пайвандлаш аппарати ишлатилмай ётганлиги натижасида ўтган ярим йил ичида 127 тонна арматура сими чиқиндиси ташлаб юборилди. Бунга шахсан мен айбдор эканлигимни яхши биламан.

Микрофон олдига «Главташкентстрой» халқ контроли комитети вакиллари келишади. Улар заводдаги тартибсизликлар ҳақида навбатма-навбат гапиришади. Станок, ускуналарнинг занг босиб ётиши борми, цехларнинг ифлослиги борми, завод территориясининг антисанитария ҳолатда эканлиги борми, барча-барчасини айтиб ўтадилар.

Заводда кўплаб ускуналар фойдаланилмай ётганлиги, хўжасизлик пайфиятларига берилиб бу ишларга директор ўртоқ А. Перетолчин ва бош инженер В. Ефремовлар панжа орасидан қараб келаётганликлари учун уларга виговор эълон қилинсин, дейишди назоратчилар.

Микрофон олдига директор келиб, якун ясайди:

— Қадрли радиоэшитувчи ўртоқлар, заводдаги аҳволнинг тузатилганлиги ҳақидаги эшиттиришимиз шу йил ноябрь ойида бўлади.

Ш. ҚОСИМОВ.

ХИССА

Далаларни айланган кишининг кўзи қувнайди: азамат пахтакорларнинг мўл ҳосил етиштириш учун астойдил меҳнат қилганликлари билинив турибди. Ғўза туплари бўлиқ ва серҳосил. Ҳар бир туп ўсимликда мўлжалдаги кўсак тўпланган. Кўсаклар бирин-кетин очилиб, деҳқонни далага чорламоқда.

Бундай ютуқнинг қўлга киритилишида, катта-катта карталарда мўл ҳосил етиштирилишида сувчи, механизатор, химизатор ва бошқа касб эгалари билан бир қаторда халқ назоратчиларинқг ҳам ҳиссаси катта.

Халқ назоратчилари бутун йил бўйи ўз постларида хушёр турдилар. Улар ерни ҳайдашдан тортиб экиш, ғўза парваришигача бўлган барча ишларнинг ўз вақтида ва сифатли бажарилишини кузатиб бордилар. Белгиланган тадбирларни амалга оширишда колхоз правленциясига яқиндан ёрдам бердилар. Улар бир неча бор текшириш ўтказиб, ғўза парваришида йўл қўйилаётган камчиликларни ўз вақтида аниқладилар ва унинг тугатилишига кўмаклашдилар.

Янгийўлдаги «Москва» колхозининг халқ назоратчилари йиғим-теримга пухта тайёргарлик кўриш ва уни қисқа муддатда тугаллашда ҳам ҳеч шубҳасиз, колхоз правленциеси ва партия ташкилотининг энг яқин кўмакчиси бўладилар.

Суратда: халқ контроли комитетининг раиси М. Мақсудов (чапдан) ва колхоз партия комитетининг секретари Д. Маҳмудов ўртоқлар ўртоқ Ф. Мустафоёв бошлиқ звено ғўзаларининг ҳосилини кўздан кечирмоқдалар.

А. Абалян фотоси.

ДИЛОЗОР

Қишлоқнинг марказидаги тепаликда каттагина бино қаққайиб турибди: атрофига қараб бўлмайди, эгасига ўхшайди. Анчадан бери супирилмаган, ифлос, деразаларини чанг босиб ётибди. Бинонинг ёнида кул ва кўмир чиқиндилари тоғ-тоғ бўлиб кетган.

Бино эшиги аҳён-аҳёнда очилади. Ундан бир тавдали киши чиқади. У нимадандир хафа, қовоғи солиқ. Нонвойнинг феъли-атворига тушунган харидорлар эътироз билдирмай, тезроқ ишини битказишга ҳаракат қилишади.

Эшик ёнига бир кекса аёл келди. У нонвойга таъзим қилиб:

— Жалилхон, эртага тўй. Ўғлимни уйлантирямиз. Бир кўлбола нон ёпиб берсангиз, болам! — деди.

Жалилнинг пешонаси тиришди. Пиёладаги кўк чойни шимирди-да, сўнг:

— Кампир, бор нонидан ола беринг, сизга алоҳида нон ёпишга вақтим йўқ, иссиқ нонни шаҳардан келтирақолинг, — деб жавоб қилди.

Аёлнинг илтимоси ерда қолди. Кўнгли ранжиб қайтди. Шу орада бир йигит ҳам келиб қолди-ю, Жалилдан яхши пишган ўн дона нон танлаб беришни сўради.

Нонвой эса, тўнини тескари қийиб олган эди. У харидорга тикилиб:

— Эркалигингни онангга қилгин. Онанг нон ёпиб берсин, — деди уялмай-нетмай.

Йигит кўпчиликнинг олдида изза бўлади. Нима дейишини билмай ерга қарайди. Нонвой эзилган, ярмиси оқиб тушган нонларни йиғишнинг идишига сола бошлайди. Нонвойнинг харидорларга муносабати кўпчиликни таажжубга солди. Ўртада норозилик келиб чиқди.

Бу ишга аралашдик. Натижада Янгийўл районидаги Пахта сельпосининг Навоий номли колхозидаги нонвойхонасида анчагина тартибсизликлар борлиги аниқланди.

Бу ерда Жалил Нишонов деган бир шахс ишлайди. Қачон қараманг, унинг кайфи тароқ. Агар унинг камчилигини айтсангиз, сочи тикка бўлиб, сиз билан ёқалашишгача боради.

Кунларнинг бирида колхозчилар номидан Навоий номли колхоз правленциесига шикоят тушди. Унда Жалилнинг ножўя хатти-ҳаракатлари айтилган эди. Правленциедаги ўртоқлар Жалил Нишоновни чақириб, харидорларга қўпол муносабатда бўлманг, инсоф билан ишланг, деб танбеҳ беришди. Бироқ бу гап нонвойга ёқмади. Бўлганим шу, истамасанглар, мен кетдим, деб нонвойхонани қулфлаб бир ойгача қорасини кўрсатмади. Ўртага сельпо ходимлари тушишди. Уни ишга қайтаришди. Шундан кейин нима бўлди денг. Аҳвол яна эскича давом этди. Жалил одатини канда қилмади. Қўполликда, кишилар ҳақига ҳиёнат қилишда Янгийўлда Жалил Нишоновга тенг келадиган нонвой топилмай қолди.

Нонвойхонага кириб кўрдик. Ўртага хўжакўрсингагина бир бузуқ торози қўйилган. Ҳар бир обинон ҳамири тортилиб, сўнгра ясалиши керак. Бу ерда ундай тартиб-қоида йўқ. Нишонов 300—310 граммлик нонни 400 грамм деб боплаб пуллаяпти. Ҳар ўн дона нондан учтаси нонвойнинг фойдасига қолянти. Нишонов қисқа вақт ичида 3500 килограмм унинг нонини дўконга топширмай ғайри-қонуний равишда ўзи сотган.

Жалилнинг жиноий ишларини бутун қишлоқ аҳолиси яхши билади. Активлар, колхоз халқ контроли группасининг аъзолари бир неча марта у ҳақда актлар тузишди, мажлисларда аччиқ гапларни айтишди. Бу гаплар Пахта сельпосининг раиси ўртоқ Аппоэ Мусютовнинг қулоғига ҳам бориб етди. Лекин раис бироқ марта ҳам нонвойхонанинг ишидан хабар олмайди, чора ҳам кўрмайди.

У Нишоновнинг пешонасини силагани-силаган. Бундан нонвой беҳад хурсанд. Дўпписи яримта, кайфи тароқ, ўзи хон, кўланкаси майдон. Истаган номаъқулчиликларни қилиб, қишлоқ аҳолисини ранжитмоқда.

М. ҒОЗИЕВ,
Тошкент область халқ контроли комитетининг штатсиз инспектори.

ХАЛҚ МУЛКИ — МУҚАДДАС

Халқ контроли комитетига келган сигналлардан бирида «Қурсой» участкасида анчагина ерга хусусий экин экилганлиги кўрсатилган эди-ю, лекин бу экинлар кимники эканлиги ҳақида ҳеч гап йўқ эди.

Комитетдаги ўртоқлар бу ишни текшириб аниқлашни бизга топширишди. Халқ назоратчиси С. Наврўзов билан биргаликда далага йўл олдик. Колхоз раҳбарларини кидириб топиб, ўша ерга биргалашиб бордик. Лекин улар, бизнинг ҳеч нарсадан хабаримиз йўқ, бу майдонлар бизга эмас, «Гулистон» ёки «Коммуна» колхозларига қарашли ер бўлса, керак, деб туриб олишди.

Бундай қараганда масала ҳақиқатан ҳам чигал эди. Нега деганингизда хусусий экин экилган бир гектар ер уччала колхоз чегараси туташган жойда.

Нима қилиш керак? Маслаҳатлашиб район ер тузилиши картотекасидан фойдаланишга қарор қилдик. Мутахассислар ёрдамга чақирилди. Текширишда бояги сансалорликка солинган ерлар «Ленинобод» колхозига тегишли бўлиб чиқди. Ишнинг бу даражага боришини хаёлларига келтиришмаган колхоз раҳбарлари нима дейишларини билмай уялиб қолишди.

Буни қарангки, одамларни дилида тўпланиб қолган гиналари, эътирозлари кўп экан. Улар бизга бошқа кўпгина тартибсизликлар ҳақида ҳам сўзлаб беришди. Устав бузарларнинг номларини бирма-бир айтишди. И. Эшонқулов, Т Ҳусниев сингари шахслар томорқаларидан ташқари бир неча гектар ерда деҳқончилик қилаётганликларини фактлар билан кўрсатиб беришди.

Биз бу масалани халқ контроли комитетининг муҳокамасига қўйдик. Эл мулкининг талон-тарож қилинишига йўл қўйган хўжалик раҳбарлари қаттиқ огоҳлантирилди. Экинларнинг ҳосилини хўжаликларнинг фойдасига йиғиштириб олиш тўғрисида кўрсатма берилди. Нормадагидан ортиқча экин эккан шахсларга район молия бўлими томонидан қўшимча қишлоқ хўжалик солиғи белгиланди.

Назорат ва текшириш ишларининг сидқидилдан ва ўз вақтида ўтказиб турилиши яхши натижалар бераётир. Ҳар бир тадбир олдиндан тузиб қўйилган план асосида олиб борилади. Шу планга мувофиқ биз маиший хизмат ва савдо ташкилотлари ишлари билан ҳам кизиқиб кўпгина камчиликларни аниқладик ва уларнинг бартараф қилинишига ёрдам бердик.

Яқинда пахта қабул қилиш пунктларининг мавсумга тайёргарлиги текшириб кўрилди. Айтиш керакки, Жумабозор пахта пункти ходимлари мавсумга тайёргарлик юзасидан анча ишларни қилиб қўйганлар

Лекин ўртоқ Ойхўжаев мудирлик қилаётган Янгибозор пахта пунктининг тайёргарлиги қониқарсиз экан. Бу ердаги 18 та гарамлаш майдони ремонтсиз қолиб кетган. Транспортёрлар ва бошқа механизмлар мавсумга яхши созланмапти. Пунктдаги санитария ҳолати ҳам талабга жавоб бермайди. Афтидан пункт раҳбарлари ўтган йили ҳам тайёргарлик ишларининг ана шундай пайсалга солинганлиги қандай жиддий ташвишларга сабаб бўлганлигини унутганга ўхшайдилар.

Биз пункт раҳбарларига буни эслатиб ўтдик. Улар ремонт ишларини тезлаштиришга, пахтакорларга қулайлик яратиш учун ҳаммэ тадбирларни кўришга ваъда бердилар. Ҳозир пунктда иш анча жонланиб кетган.

Шу кунларда барча пахтакор колхозларда йиғим-теримни уюшқоқлик билан бошлаб юбориш учун кизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Халқ назоратчилари бу соҳада ҳам ибрат кўрсатадилар. Улар етиштирган ҳосилни қисқа муддатларда сира нобуд қилмай йиғиб-териб олинишига ҳисса қўшадилар.

М. ТУРСУНОВ.
Юқори Чирчиқ район халқ контроли комитетининг штатсиз инспектори.

ОБЛАСТЬ ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИДА

КЎЗБЎЯМАЧИЛИККА ЧЕК ҚЎЙИЛСИН

Корхонадаги ишларнинг бориши бухгалтерни анча ташвишга солиб қўйди. Тўғри-да, ўтган йили завод сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқарганлиги, планни бажаришда кўзбўямачиликка йўл қўйганлиги, заказларни ўз вақтида бажармаганлиги учун дакки еган эди. Ҳатто ишни эплай олмаганлиги учун директор Синягин ишдан олинган эди.

Шундан сўнг заводга О. И. Пашковский директор қилиб тайинланди. Янги директор бу ердаги ишларни қабул қилиб олгач, кўнгилни тўқ қилинглар, энди ҳаммаси яхши бўлади, деб ваъда берди. Лекин у ваъдасига амал қилмади. Заводда маҳсулот ишлаб чиқаришни тубдан яхшилаш чоралари кўрилмади. Ҳамон эскича усул билан ишлаш давом этаверди. Натижада, ўтган йилги камчиликлар қайтарилабошланди. Шунинг учун ҳам бухгалтер ташвишда эди. У цехларда рўй бераётган кўзбўямачилик ҳақида директор ўртоқ О. И. Пашковскийга ёзма ахборот берди.

Лекин афсуски, директор ташвишли сигналга қулоқ солмади. Сиз ёзув-чизувингизни билинг, буёғини бизга қўйиб беринг, қабилида иш тутаверди. Завод чалакам-чатти маҳсулот ишлаб чиқариш, заказчиларга тўла комплектга эга бўлмаган буюмларни жўнатишни давом эттираверди.

Масалан, шу йилнинг бошларида завод яйлов-мелиоратив трести учун бир неча сув минораси тайёрлаб берди. Лекин трестга жўнатилган бу маҳсулотларни кўрган заказчилар ранжишди. Нега деганингизда сув мораларнинг баклари йўқ эди.

Дарҳол заводга телефон қилишди.

— Хотиржам бўлаверинглар, — деб жавоб беришди завод раҳбарлари, — тез кун ичида бакларни ҳам юборамиз.

Лекин, ярим йилдан ортиқ вақт ўтиб кетди. Ҳамон баклардан дарак йўқ. Трест раҳбарлари илтимос қилавериб чарчашди.

Ана сизга заводда бўлаётган номаъқулчиликлардан бир шингили.

Заводда меҳнат интизоми ниҳоятда пасайиб кетган. Шунинг учун ҳам ишлабчиқариш плани узлуксиз бажарилмайди. Беш йиллиннинг биринчи йили ярим йиллик плани аранг 90 процентга етказилди. Июнь ойида ҳам завод мўлжалдаги маҳсулотни ишлаб чиқара олмади. Давлатга 2314 тонна кам металл конструкциялар етказиб берди.

Нега шундай бўлмоқда? Завод раҳбарлари ишнинг бир меёрда бориши учун етарли тадбирларни кўрмаяптилар. Цех ва бўлим бошлиқларига нисбатан талабчанлик бўшаштириб юборилган. Технология қоидаларига яхши риоя қилинмайди. Техника контроли бўлимининг фаолияти устидан назорат ўрнатилмаган. Буларнинг ҳаммаси оқибат натижада юқоридаги сингари камчиликларнинг рўй беришига олиб келди.

Область халқ контроли комитетининг яқинда бўлиб ўтган мажлисларидан бирида Тўйтепадаги «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» номли металл конструкциялар заводидаги бу аҳвол атрофлича муҳокама қилинди. Завод директори О. И. Пашковский ва бош инженери М. Сергиков ўртоқлар қилишларидан уялиб ерга қарадилар. Завод ишлаб чиқаришни яхши йўлга қўйиш, маҳсулот сифатини кескин яхшилаш юзасидан бир қатор чоралар кўрилди.

СЎЗ БЕРДИНГМИ, БАЖАР!

Ҳозир шаҳримизнинг қаерига борманг, зилзила оқибатларини тугатиш учун ҳамма бир ёқадан бош чиқариб меҳнат қилаётганлигини кўрасиз. Кўз ўнгимизда янги-янги бинолар қад кўтармоқда. Қурувчиларимиз қардош республикалардан келган ҳамкасб дўстлари билан ҳамкорликда кечани-кеча, кундузни-кундуз демай меҳнат қилмоқдалар. Ҳамманинг фикру-ёди бошпанасиз қолган оилаларни тезроқ бошпана билан таъминлашга қаратилган.

Қурилиш материаллари етказиб берувчи корхоналарда иш ҳар қачонгидан ҳам қизғин бормоқда. Областимизда бундай корхоналар анчагина бор. Уларнинг коллективлари зилзила бўлиб ўтгандан сўнг, дарҳол йиғилишиб маслаҳатлашган, ўз ички имкониятларини ҳисобга олиб, қўшимча кўплаб қурилиш материаллари етказиб беришга бел боғлаган эдилар. Хусусан, 1966 йилда область бўйича пландан ташқари 27 миллион дона ғишт, 60 минг тонна цемент ва бошқа материаллар етказиб беришга аҳд қилинган эди. Бу аҳднинг уддасидан чиқиш учун кўпгина тадбирлар белгиланди.

Хўш, бу тадбирлар қандай бажарилмоқда? Халқ назоратчилари яқинда ана шу масала билан қизиқиб кўрдилар. Текширишда шу нарса маълум бўлдики, Ялангоч, Келес, Олмалиқ ва Янгийўлдаги ғишт заводларида иш анча сust бормоқда. Бу заводларнинг директорлари К. М. Мўминов, Т. Исломов, Н. К. Клименко, Н. А. Каширин ўртоқлар давлат топшириғинигина эмас, ҳатто олти ойлик ишлаб чиқариш планининг ҳам бажарилишини таъмин эта олмадилар Бу заводлар биринчи ярим йиллик планга нисбатан 11 миллион донадан ортиқ ғиштни кам етказиб бердилар.

Оҳангарон, Бекобод цемент комбинатлари, Оҳангарон бинокорлик материаллари комбинати ҳам маҳсулот ишлаб чиқариш топшириқларини қониқарсиз бажармоқдалар.

Комитет мажлисида ғишт заводлари ва цемент комбинатларига амалий ёрдамни кучайтириш, корхоналарда ремонт ишларини тезлаштириш, запас қисмлар ва материалларни ўз вақтида етказиб бериш тадбирлари белгиланди.

Ялангочдаги ғишт заводининг директори К. М. Мўминов, Янгийўл ғишт заводининг директори Н. А. Каширин, Олмалиқдаги ғишт заводининг директори Н. К. Клименко, Келесдаги ғишт заводининг директори Т. Исломов ўртоқлар қаттиқ огоҳлантирилди. Улар кўпчилик олдида сўзга чиқиб, давлат плани ва топшириғини бажариш учун барча чораларни кўрамиз, деб ваъда бердилар.

ҚАЧОНГАЧА...

Одамлар ишдан қайтадиган вақт. Остановка йўловчилар билан гавжум. Аммо автобусдан дарак йўқ. Қани кела қолса: ҳамма хуноб. Ана, ниҳоят биттасининг қораси кўриниб қолди. Йўловчилар унга пешвоз чиқишди. Резинадек чўзилиб, ичига лиқ тўлдириб одам олган автобус тўхтамай ўтиб кетди. Орадан анча вақт ўтди, яна бири келди. Шофер кабинадан бошини чиқариб, автобус кута-кута тоқати тоқ бўлган кишиларга деди:

— Обед.

Ҳамманинг фиғони фалакка чиқди. Кўпчилик автобусдан умидини узиб, такси тўхташ жойига югуриб қолди. У ерда ҳам одам кўплигидан таксига илиниш амри-маҳол. Шаҳар пассажирлар ташиш автотрести раҳбарлари шаънига айтилган аччиқ гаъноларни эшитсангиз эди.

Ҳа, ҳурматли газетхон, бу — ҳакиқат!

Тунов куни бир ошнам шундай деб қолди.

— Ростини айтсам, кун бўйи ишлаб чарчаш нималигини билмайман. Аммо уйга қайтаётгандачи? Транспорт ташиши асабларимни бузиб, чарчатиб қўяди.

Бу фикрга қўшилмай иложимиз йўқ. Буни бутун йўловчилар фикри деб қабул қилсак ҳам бўлаверади

Хўш, ўзи нима гап? Йўловчилардан нега шунчалик таъналар эшитишга тўғри келмоқда?

Гап шундаки, сўнгги вақтларда шаҳар автотранспорти йўловчиларга ҳаддан ташқари ёмон хизмат кўрсатмоқда. Тошкент шаҳар халқ контроли комитети томонидан ўтказилган текшириш бу соҳада талайгина камчиликлар борлигини кўрсатди.

Шаҳар пассажир ташиш автотрести бошқарувчиси ўртоқ Б. Хўжаев автобус ва таксомотор паркларига етарли талабчанлик кўрсатмаётир. 3 ва 4-автобус парклари (директорлари А. Исмоилов ва Л. Розенберг ўртоқлар). 3-таксомотор парки (директори ўртоқ Х. Иброҳимов) йўловчиларга хизмат кўрсатишни яхши ташкил этабилмаганлиги, машиналар график асосида аниқ ҳаракат қилмаганлиги сабабли техник-иқтисодий кўрсаткичлар паст бўлмоқда. 3-автобус парки пассажирлар ташиш ярим йиллик планини 97,6 процент, 4-автобус парки эса 84 процент бажарди, холос.

Парклардаги автобусларнинг техник ҳолати қониқарсиз аҳволдалиги планларнинг барбод бўлишига олиб келмоқда. 642 автомашинадан атиги 285 таси линияга ўз вақтида чиққан. Машиналарнинг 44,4 проценти техник жиҳатдан катта нуқсонга эга бўлгани учун йўлга чиқарилмаган. Автопарклардаги ремонт устахоналари машиналарни вақтида ремонт қилиш ва сафга тургизишга ожизлик қилиб қолмоқда. Комплекс механизация йўқлиги, ремонтчи мутахассислар камлиги сабабли кўпинча машиналарни тузатиш учун ҳайдовчиларни ҳам жалб қилишга тўғри келмоқда. Аҳволанки кўпчилик автомашиналар ҳайдовчилар бўлмагани учун тўхтаб қолаётир. Текширишдан шу нарса маълум бўлдики, айрим ҳайдовчилар ўз автобусларини тузатиш учун 37 кунгача овора бўлганлар.

Бунинг устига машиналар ремонтининг сифати мутлоқ талабга жавоб бермайди. Ремонтдан сифатсиз чиқарилаётган автобуслар тезда яна ремонтга қўйилмоқда.

3-автобус паркида машиналарни йўлга чиқариш графиги тез-тез бузилиб туради. Графикка асосан машиналар эрталаб соат 5 дан 34 минут ўтганда йўлга чиқиши ва соат 19 да паркка қайтиши ҳақида график тузилиб қўйилган. Машиналар соат 7 дан 55 минут ўтганда маршрутларга чиқарилиб, соат 15 дан 30 минут ўтганда қайтиб келганлиги аниқланди. Машиналардан фойдаланиш графиги 11 марта бузилганлиги маълум бўлди.

3-таксомотор парки ҳайдовчиларининг ўзи хон, кўланкаси майдон. Улар графикни писанд қилмайдилар. Хоҳишларига қараб ишга чиқадилар, кўнгиллари хоҳлаган вақтда паркка қайтадилар.

Линияларда шоферлар ишни етарли назорат қилиб борилмайди. Ҳайдовчилар машиналарни диспетчерлик хизматининг рухсатисиз маршрутдан чиқариб, паркка олиб келишади. Текширишда 3-автобус паркида 82 автобус борлиги аниқланди. Шулардан 10 таси қатъий графикка эга бўлмаган ҳолда паркда қолиб кетган. Бундай ҳолатларни бошқа автопарклар ҳам учратиш мумкин.

Автобусларнинг тўхташ жойлари ва охирги станциялар техник эксплуатация қоидаларига мувофиқ қилиб жиҳозланмаган. Бу ҳам йўловчиларга анча қийинлик туғдирмоқда.

Шаҳар халқ контроли комитети текшириш натижаларини муҳокама қилиб, ўртоқ Л. Розенбергни қаттиқ огоҳлантирди. Ишни тез кунларда тузатмаса, унга кескинроқ чора кўрилади. Ўртоқ А. Исмоиловнинг автопаркни яқинда қабул қилиб олганлигини назарда тутиб, комитет ундан автопарк техник-иқтисодий кўрсаткичларини яхшилаш юзасидан шошилинч тадбирлар кўришни талаб этди.

Ўртоқ Б. Хўжаевга автотрест диспетчерлик хизмати, штатдаги контролерлар ишини қайта қуриш, автобус ва таксомотор парклари фаолиятини тубдан яхшилаш вазифаси юклатилди.

Г. САТАЛКИН,
Тошкент шаҳар халқ контроли комитетининг инспектори.

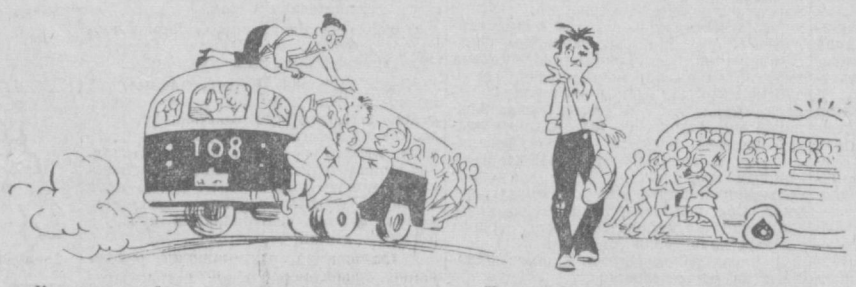

Кондуктор: хўв, одамлар, ичкарироқ кирсаларингизчи...

Пассажир: — хайрнят, эсон-омон етиб келдим.

А. Холиқов чизган расмлар.

Янги Тошкентни бунёдотамиз

Ушбу суратда сизга табассум билан боқиб турган бу аёл Зинаида Риски бўлади. У қозоғистонлик қардошлар қатори республикамиз пойтахтини қайта тиклашга ҳисса қўшишга аҳд қилган ватанпарвар бинокорлардан. Электрпайвандчилик касбини пухта эгаллаган бу аёл меҳнатда касбдошларига ўрнак бўлмоқда. Арматураларни пайванд қилиш нормасини муттасил ортиғи билан адо этмоқда.

А. Абалян фотоси.

ХАШАР

«Юлдуз» фирмаси корпуслари зилзиладан катта зарар кўрди. Эски иморатлар эмасми, деворлари ёрилиб, айрим жойлари тушиб кетди. Бу корпусларда ишлаб чиқаришни давом эттириш мумкин бўлмай қолди. Шуни ҳисобга олиб, янги бинолар қурила бошлади. Бу ерда бошқалар қатори Тошкент Давлат медицина институти даволаш факультетининг студентларидан ташкил топган алоҳида бригада ишлади.

Бўлажак шифокорлар жадал ишлашди. Янги бино пойдеворига бетон ётқизишни муддатидан илгари дўндирдилар. Ҳар бир студент вақт билан ҳисоблашмади. Мақсуд Маҳмудов, Собир Қосимов, Маркс Абдуллаев, Евгений Дубин, Дарвиш Қулматов каби студентлар айниқса ўрнак кўрсатиб ишлашди.

С. СУЛТОНОВ.

ҲИММАТЛИ СТУДЕНТЛАР

«Болгарские огороди» кейинги уч йил ичида гўзал шаҳарчага айланди. Шаҳарча ўртасидаги ёшлар сайилгоҳи ҳисобланган комсомол парки ВЛКСМ Марказий Комитети йўлланмаси билан келган Бутуниттифоқ қурувчи студент-ёшлар «Дўстлик» отрядининг манзилгоҳи бўлиб қолди.

Ленинград, Одесса, Таллин, Ереван, Рига, Боку ва бошқа шаҳарлардаги турли олий ўқув юртларидан келган 220 студентни бирлаштирган бу отряд олдига катта вазифалар қўйилган: икки ой ичида битта 40 квартирали, иккита 50 квартирали ва 31 та йиғма уй қуришга аҳд қилишган бу отряд. Отряддаги йигит-қизлар икки-учтадан касб эгаллашди. Дуч келганда улар ғишт қуйишлари, дурадгорлик ишларини бажаришлари, бинокорликка доир механизмларни бошқаришлари мумкин. Уларнинг бу ерда иш бошлаганларига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ, лекин улар бажарган иш ҳажми кишини қуватиради.

Таллинлик студентлар отряди 40 квартирали бино пойдеворига 80 кубометр бетон қоришмаси ётқизиб, тупроқ ишларини тугаллашди. Одессалик студентлар ҳам таллинликлардан колишмаётирлар: мўлжалдаги 30 та йиғма уйнинг кўпгина қисми учун пойдевор қўйдилар ва 10 дан зиёд уйни монтаж қилдилар.

Халқлар дўстлигининг ёрқин тимсоли бўлган бу қурилишда Арманистон студентларининг «Наири» отряди ва Ленинград қурилиш инженерлари институти студентлари иккита 50 квартирали уйни битказиш арафасида турибдилар.

Лагерь командири Вячеслав Сурков шундай деди:

— Дон ўрими мавсумини кўзда тутиб, ғаллакорларга ёрдам бериш нияти билан тузилган отрядимиз бу йил Тошкентга келди. Улар халқлар дўстлиги шаҳарчасини бунёд этишга ўз ҳиссаларини қўшаётганликларидан бениҳоя фахрланмоқдалар.

Бироқ, шуни ҳам айтиб ўтиш керакки уларни қурилиш материаллари ва механизмлар билан тамъинловчи 209-қурилиш бошқармаси раҳбарлари бу муҳим ишга масъулиятсизлик билан қарамоқдалар. Материалларнинг ўз вақтида етказиб берилмаслиги ишига маълум даражада ҳалақит бераяпти.

Т. ЎРИНБОЕВ.

СИФАТЛИ ҚУРИНГ

Бугунги Тошкент катта қурилиш майдонидан иборат. Қаёққа қараманг — турна қатор бинолар. Янги турар-жойлар, саноат корхоналари, маъмурий объектлар тобора тез суръатлар билан кўкка томон бўй чўзмоқда.

Пойтахтимизда рўй берган кучли зилзила бинокорлар ташвишини тағин ҳам ошириб юборди. Илгари сифатли қурилган бинолар —кучли силкинишларга бардош берди. Аммо шошма-шошарлик билан, қўл учида қурилган иморатлар эса, биринчи ер қимирлаган куниёқ нураб кетди. Бинокорлар учун бу катта сабоқ бўлди. Демак, сейсмик зона ҳисобланган Тошкентда бинолар қуришда сифатни бир дақиқа бўлса ҳам ёддан чиқармаслик керак экан.

Бино пойдевор қуйишдан бошланади. Ишнинг боши пухта бўлса, охири ҳам кўнгилдагидек якунланади. Аммо, шуни айтиш керакки, кўп ҳолларда бинокорлар ишни бошидан бузиб қўйишаяпти. Бир иморатнинг остига сув қочган қуруқ бетон ётқизилса, иккинчисида шу ҳам йўқ: улар тўғридан-тўғри котлован тубига темир-бетон блокларини тиклаб кетмоқдалар. Блокларни қўйишда лойиҳага ҳам риоя қилинмаяпти. Лойиҳачи инженерлар вертикал ва горизонтал ётқизилган блоклар оралиғидаги масофа икки сантиметрдан ошмаслиги керак деб кўрсатишса, айрим ўзбилармон бинокорлар бу оралиқни 8—10 сантиметргача қолдириб кетмоқдалар. Бинонинг ости шундай омонат бўлгандан кейин у қандай қилиб ер силкинишларига чидаш бersин!

Хўш, панеллар монтажида қандай нуқсонлар содир бўлмоқда? Бу масала ҳам бинонинг нуль цикли аҳволидан яхши эмас. Аввало Тошкент уйсозлик комбинати цехларида тайёрланаётган панелларнинг сифатсизлигини эслатиб ўтиш керак. Қурилиш майдонига етиб келаётган панелларнинг геометрик шакли кўп ҳолларда бузилган бўлади. Темир боғчиларнинг ҳам арматуралари бир хилда эмас. Улар монтаж қилинганда бир-бирлари билан ҳеч жипслашмайди. Орада икки-уч энлик жой очилиб қолади. Комбинат раҳбарлари кўзларини чирт юмиб дарз кетган плита ва панелларни ҳам фойдаланиш учун юборяётганликларини айтмайсизми. Комбинатда йўл қўйилган дефектларни бартараф этамиз, технологик қоидага амал қиламиз деб уринаётган монтажчилар ҳар куни кўп вақтларини кўкка севурмоқдалар.

Ғиштдан тикланаётган иморатларни қуришда содир бўлаётган камчиликлар тағин ҳам кўпроқ. Бу ўринда 4-қурилиш трести коллективи қўлидан чиқаётган бинолларнинг сифатсизлигини тилга олмасдан иложимиз йўқ. Улар 1965 ва 1966 йилнинг шу давригача фойдаланишга топширишган бинолларнинг деярли барчасида ҳеч бўлмаганда бир камчиликни топасиз. 4, 5, 6, 10, 34-уйлардан хоҳлаганингизга келинг, полнинг ораси очилиб ётганини, эшик ва деераза, ванна ва раковиналарнинг нотўғри ўрнатилганини кўрасиз. 29-уй эса мутлақо авария ҳолатида. Ғишт терувчилар деворларни вертикал қилиб чиқаришмаган. У турли томонларга қараб ога бошлаган. Сувоқ эса, сифатсиз бўлиб чиққан.

Чилонзор массивида олиб борилаётган қурилиш-монтаж ишларининг сифати кишини қувонтиради. Бу ерда янги Тошкентни бунёд этишга отланган москвалик ва ленинградлик, киевлик ва минскликлар, сибирлик ва закавказьелик, яна ўнлаб шаҳарлардан келган дўстларимиз зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар. Улар ишини пухта ташкил этиб совуқ кунлар тушгунга қадар зилзиладан бошпанасиз қолган тошкентликларни шинам квартиралар билан таъминлаш ғамини емоқдалар. Худди шу мақсадда «Главташкентстрой»га қарашли 153-қурилиш трести бинокорлари ҳам меҳнат қилмоқдалар.

153-қурилиш трести коллективи Чилонзордек кўркам шаҳарча бунёд этиш вазифасини ўз зиммасига олган. Ўтган йиллар ичида улар қуриб берган квартираларда ҳозир минг-минглаб тошкентликлар яйраб истиқомат қилишяпти. Бундан ҳамма хурсанд. Лекин ютуқлар соясида ҳамон яшаб келаётган камчиликлар беихтиёр кишини ранжитмай қолмаяпти.

Трест раҳбарлари лойиҳадаги ўров конструкциялари ишлаб чиқариш масаласини шу кунгача ҳал қилмаганлар. Ҳозир ҳам бу соҳада бажарилаётган иш технологияси бузилмоқда. Лойиҳадаги ўров конструкциялари ишлаб чиқариш йўлга қўйилса ҳозиргидек кўплаб металл бекорга исроф бўлмас эди. Биргина шу камчилик ҳам қурилиш таннархини оширмоқда. ишнинг сифатига путур етказмоқда.

«Крупнопанельжилстрой» трестига қарашли 2-қурилиш бошқармаси коллективи ҳам Чилонзорда уй қураяпти. Улар турар-жойни бир амаллаб қуришга қуришаяпти-ю, аммо ён атрофдаги бошқа сувдек зарур бўлган корхоналарни қўлдан чиқаришга келганда оқсаб қолмоқдалар. Ахир бир бинода 50—60 оила кўчиб киргандан кейин уларнинг ҳар куни турмуши учун магазин керак, фарзандларини тарбия қилиш учун эса боғча ва мактаб бўлиши лозим. Маиший хизмат кўрсатиш корхонаси ёки даволаш муассасаларининг кварталда бўлса бу қимнинг шўри!

Лекин 2-қурилиш бошқармаси раҳбарлари мавжуд аҳволга мутлақо эътибор қилмаётирлар. Шу йилнинг бошида 9-Г, 10-Г, 11-Г, 16-Д микрорайонларида ҳаммаси бўлиб ўндан ортиқ кўп қаватли турар-жой фойдаланишга топширилган эди. Юзлаб тошкентликлар бу шинам квартираларга кўчиб кириб, уй тўйлари ўтказишди. Лекин уларнинг шодлиги узоққа чўзилмади. Эртаси кун билишса бу микрорайонларда на маданий-маиший хизмат кўрсатиш биноси бор, на бошқа хил турмуш учун керакли бўлган объектлар. 2-қурилиш бошқармаси раҳбарлари ана қурамиз, мана қурамиз деб ишни ҳамон пайсалга солиб келмоқдалар.

Микрорайонларни ободонлаштириш ишлари ҳам ўлда-жўлда. Тротуарлар асфальтланмаган, ирригация системаси тартибга келтирилмаган. 11-Г микрорайонида қад кўтарган 21-уйнинг подъезди йўқлиги учун Чилонзор район ижроия комитети икки ойдан бери бу бинога одам киргизолмай сарсон. 16-Д микрорайонидаги бинолларга айрим қисмларнинг ўрнатилмаганлиги сабабли эса уларни газ билан таъминлаш иложи бўлмаётир.

«Крупнопанельжилстрой» трестининг 2-қурилиш бошқармаси ҳамон шошма-шошарлик билан ишлашда давом этмоқда. Бошқарма раҳбарлари июль ойида 16-Д микрорайонида 15, 21, 22-уйларни, 11-Г микрорайонида 17-уйни фойдаланишга топширишга қарор қилдилар. Қабул комиссияси текширганда бу биноларнинг ичида ҳали 27 хил операциянинг бажарилмаганлиги маълум бўлди. Чунончи, теплотрассалар изоляцияси охирига етказилмаган, электрошчитлар нотўғри ўрнатилган, бошқариш узели мустаҳкамланмаган, айрим блокларнинг оралиғи цемент қоришмаси билан суваламаган ва ҳоказо.

Ҳозирги кунда сон орқасидан қувиш умумий ишимизга катта зарар келтирмоқда. Буни барча бинокорларимиз доимо эсларида тутмоқлари лозим. Бош пудратчи ва ёрдамчи пудратчилар бафуржа келишиб, бир ёқадан бош чиқариб иноқлик билан меҳнат қилсалар, ҳар ким, ҳар бригада, ҳар бошқарма ўз иши устидан пухта назорат ўрнатса, сифатли ва кўркам иморатлар тез суръатлар билан кўкка бўй чўзаверади.

Биз ҳозир зилзила оқибатларини тезроқ тугатишни, зилзилага бардошли бинолар қуришни ўйлашимиз керак. Ҳали ҳам минглаб оилалар Тошкент нўчаларида ва ҳиёбонларига тикилган чодирларда яшамоқда. Ҳадемай, совуқ кунлар бошланади. Шу қишли-қировли кунларга қолмай уй-жойидан айрилган оилаларни кўркам квартираларга жойлаштириш Тошкент бинокорининг муқаддас бурчидир.

З. МУҲАММАДЖОНОВ,
Ж. НОСИРОВ.
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбирлари.

ЖАНГОВАР БУРЧ

ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИ ОЛДИДАН

Совет мактаби чинакам таълим-тарбия ўчоғига айланган. Бизда мактаблар партия, давлат ва умумхалқ ғамхўрлиги билан қуршаб олинган. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг «Республика умумий таълим мактабларининг ишини яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги қарорда ҳамда Ўзбекистон ССР Олий Советининг сессияси қабул қилган қарорида республикамизда мактаб-маориф ишларини тағин ҳам яхшилаш тадбирлари аниқ белгилаб берилди. Халқ маорифи ходимлари бу ҳужжатни ўзларининг асосий иш программалари деб қабул қилдилар.

Кейинги йилларда областимиздаги мактабларда ўқув-тарбия ишлари анча яхшиланди. Мактаблар қўпайди. Уларнинг моддий базаси мустаҳкамланди. Педагогик кадрлар сафи янада ортди. Кейинги уч йил ичида капитал қурилиш учун ажратилган маблағ ҳисобига 9700 ўқувчига мўлжалланган 15 та янги мактаб биноси қурилиб фойдаланишга топширилди. Бундан ташқари колхозлар маблағи ҳисобига 13500 ўқувчига мўлжалланган мактаблар, капитал ремонт маблағи ҳисобига эса, 21 минг ўқувчига мўлжалланган қўшимча синфхоналар қад кўтарди.

Буларнинг ҳаммаси таълим-тарбия ишларини ҳар томонлама яхшилаш учун зарур имкониятлар яратиб берди. Ўтган ўқув йили якунлари ҳам буни яққол кўрсатиб турибди. Ўтган ўқув йилида 799 та умумий таълим мактаблари ҳамда 11 та мактаб-интернатда 328 минг 143 бола таълим олди. Шулардан 104 минг 418 ўқувчи ўқув йилини «4» ва «5» баҳолар билан якунладилар. 10 ва 11-синфларни муваффақиятли тугаллаган 245 ўқувчи олтин, 317 ўқувчи эса, кумуш медал олишга муваффақ бўлди.

Таянч ва илгор тажрибаларни оммалаштирувчи мактабларни ҳам кўплаб ўқувчилар тамомладилар. Чунончи, Янгийўл районидаги 8-мактабнинг тил ва адабиёт ўқитувчиси Х. Иброҳимова, Калинин районидаги 9-мактабнинг Иноғомов, Йўлдошева, Исмоилова каби ўқитувчилари ва бошқа педагоглар ўзлари ўқитаётган синфларни ва фанларидан ҳар йили тўла ўзлаштиришга эришмоқдалар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг умумий таълим мактаблари ишини яхшилаш ҳақидаги қарорида ташланган областимиз мактабларининг педагогик коллективлари янги ўқув йилини зўр ғайрат билан бошлаб юбориш учун кизғин тараддуд кўрмоқдалар. Янги ўқув йилида мактаблар, мактабдан ташқари болалар муассасаларида ва бошқа таълим-тарбия ўчоқларида билим оладиган ўқувчилар сони бирмунча кўпаяди. Бу йил умумий таълим мактаблари сони 813 тага етади. Уларда меҳнаткашларнинг 348 мингдан ортиқ фарзанди билим олади.

Бундан ташқари 9 та умумий таълим, 3 та махсус интернат-мактаб, 6 та болалар уйи, 18 та болалар музика мактаби, 17 та болалар спорт мактаби, 6 та ёш натуралистлар ва техниклар станцияси, 18 та пионерлар уйи ва битта пионерлар саройи ҳам ўқув йили давомида ўқувчилар билан гавжум бўлади.

Шуни ҳам айтиш керакки, умумий таълим мактаблари ҳузуридаги куни узайтирилган группалар ишига бу йил катта аҳамият берилди. Янги ўқув йилида бундай группаларга 32 минг ўқувчи жалб этилади. Мактаблар ҳузуридаги интернатларда эса 2300 ўқувчи таълим олади. Кечки ишчи ва кишлоқ ёшлари мактабларида ўқийдиган ўқувчилар сони 22 минг 200 кишига етади.

Ўқишни муваффақиятли бошлаб юбориш, аввало янги ўқув йилига ҳар тарафлама яхши тайёргарлик кўришга боғлиқдир. Бунга яхши тушунган областимиз билим ўчоқлари дирекциялари мактабларни ремонт қилиш ишига барвақт киришдилар. Бекобод шаҳар ва район жамоат ташкилотларининг бошлаб берган ажойиб ташаббуси алоҳида диққатга сазовордир. Бекободликлар ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажардилар. Шаҳар ва райондаги барча мактаблар бинолари сифатли ремонтдан чиқарилди. Керакли ўқув қуроллари ва дарсликлар ўз вақтида келтирилди.

Бекободликлар изидан борган Оққўрғон райони ҳамда Чирчиқ, Олмалиқ, Янгиобод шаҳарлари маориф ходимлари ва жамоат ташкилотлари мактабларни янги ўқув йилига тайёрлаш ишларини анча барвақт тамомладилар.

Тошкентда юз берган зилзила натижасида Оржоникидзе ва Калинин районларидаги 109 та мактаб биноси ишдан чиққан эди. Ҳамма имкониятлар ишга солинди. Мактабларни қайта тиклаш ва ремонт қилишда педагогик коллективлар ва юқори синф ўқувчиларининг ҳиссаси катта бўлди. Куч бирликда деганларидек, кенг жамоатчиликнинг ёрдами билан ҳар иккала райондаги шикастланган мактаблар қисқа муддатларда қайта тикланди.

Шуни кувонч билан айтиш керакки, областимиздаги ҳамма мактаблар ҳозир янги ўқув йилига тайёр. Шулардан 253 мактабда капитал, 557 мактабда эса, жорий ремонт ишлари амалга оширилди. Бундан ташқари ўқитувчилар учун ажратилган 952 та квартира ремонтдан чиқарилди. Мактаблардаги 39 минг 721 та парта, 4 минг 39 та синфхона, 49 та мактаб-интернат ва 43 та мактабдан ташқари болалар муассасаси бинолари ҳам сифатли ремонт қилинди.

Жамоат ташкилотлари ва педагогик коллективларнинг жонбозлик кўрсатиб ишлаганликлари туфайли ремонт ишлари учун ажратилган кўп маблағ тежаб қолинди. Капитал ремонт учун ажратилган маблағ ҳисобидан учта янги мактаб биноси қуриб битказилди. Бу янги мактабларда 2464 ўқувчи билан машғулотлар олиб борилади. Оҳангарон шаҳрида ва Янгийўл районидаги Усмон Юсупов номли комбинат территорияси да қурилаётган ҳар бири 964 ўқувчига мўлжалланган тўрт қаватли мактаб бинолари қуриб битказилди.

Мактаблар қурилиши соҳасида колхозлар, айниқса катта ҳизмат кўрсатдилар. Колхозлар маблағи ва кучи билан 20 та мактаб биноси қурилади. Шулардан ҳозиргидаёк 6 таси фойдаланишга топширилди. Колганларида эса қурилиш ишлари жадал олиб борилмоқда. Янги мактаблар узоқ бир йилнинг охиригача қуриб битказилади.

Оталик ташкилотларининг ёрдами туфайли кўпгина мактаблар ремонти учун ажратилган маблағлар тежаб қолинди. Бу маблағлар ҳисобига қўшимча синфхоналар қурилди. Шу йўл билан 3 минг ўқувчига мўлжалланган 77 та қўшимча синфхонаси янги ўқув йилига тайёр қилиб қўйилди. Шу билан бирга колхозлар кучи билан 1280 ўқувчига мўлжалланган 32 та синфхона қад кўтарди.

Ўқувчиларни иссиқ овқат билан таъминлаш мақсадида ҳам қатор тадбирлар амалга оширилди. Шу кунга қадар 47 та мактаб ўз буфетига, 8 та мактаб эса ўз ошхонасига эга бўлди.

Мактаблар ишига яқиндан бош қўшган колхоз-совхозлар жуда кўп. Бекобод районидаги «Победа» (раиси Э. Хатамов), Навоий номли (раиси О. Отабоев), Юқори Чирчиқ районидаги «Правда» (раиси И. Цой), «Политотдел» (раиси М. Хван), Оққўрғон районидаги «Гулистон» (раиси М. Тайлоқов), Калинин районидаги «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» (раиси Т. Мирзаев), Оржоникидзе районидаги Киров номли (раиси Э. Ҳошимов) ва бошқа колхозлар айниқса жонбозлик кўрсатдилар. Ўзбекистон металлургия заводи, Чирчиқ химия комбинати, «Чирчиксельмаш» заводи ва бошқа оталик ташкилотлари мактабларда янги ўқув йилини уюшқоқлик билан бошлаб юборишни таъминлаш ишида халқ маорифи ходимларига ҳам моддий, ҳам амалий ёрдам бердилар.

Бу йил аксарият мактаблар этарли синфхоналарга эга бўлди. Бу эса янги ўқув йилида кўпчилик мактабларни бир сменага кўчириш имконини берди. Шу билан бирга мактабларни педагогик кадрлар билан тамъинлаш борасида ҳам анчагина ишлар қилинди. Янги ўқув йилида ўқитувчиларнинг катта армияси сафига яна 500 дан ортиқ ёш педагог келиб қўшилади.

Таълим-тарбия ишларини яхшилаш ва ўқувчилар билимларининг пухта бўлишини таъминлаш кўп жиҳатдан ўқув дарсликларига ҳам боғлиқдир. Шу кунларда асосан кўпчилик мактабларда ўқувчиларга дарсликлар тарқатиш иши кизғин олиб борилмоқда.

Лекин, шундай бўлса ҳам бу соҳадаги ишларимизни кўнгилдагидек деб бўлмайди. Оржоникидзе районининг Бўстонлиқ зонасидаги мактабларга 15—20 номдаги дарслик ҳали етказиб берилганича йўқ. Бўка, Янгийўл ва Юқори Чирчиқ районларидаги бир катор мактаблар ўқувчилари ҳам дарсликлар билан тўла таъминланган эмас.

Бунда савдо ташкилотларининг ўз вазифаларига совуққонлик билан қараётганликлари асосий сабаб бўлмоқда. Шу билан бирга район маориф ходимлари ва мактабларнинг директорлари ҳам тадбиркорлик билан иш кўрмаётирлар. Ўқувчиларни зарур дарсликлар билан тўла таъминлаш шу куннинг муҳим вазифаси эканлигини сира унутмаслигимиз керак.

Ўқув кабинетларини ташкил этиш, уларни программалар билан таъминлаш ишида ҳам қатор камчиликлар мавжуд. Айниқса Бўка, Бекобод, Юқори Чирчиқ ва Ўрта Чирчиқ районларида бу соҳада аҳвол ёмон. Мактаблар ҳузуридаги интернатлар ва куни узайтирилган группалар учун бюджетда кўзда тутилган маблағлардан қониқарсиз равишда фойдаланилмоқда. Шунга эришмоғимиз керакки, ҳар бир ўрта ва саккиз йиллик умумий-таълим политехника мактабларида ўқув программалари талабларига жавоб берадиган фан кабинетлари бўлсин.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг ҳамда Ўзбекистон ССР Олий Советининг сессияси қабул қилган ғоят муҳим қарорлари асосида халқ маорифини янада ривожлантирайлик. Бу ҳужжатлар бизнинг жанговар программамиз бўлиб қолмоғи керак.

И. ПАРСОЕВ,
область халқ маорифи бўлимининг мудири.

ТАСС ахбороти

„КОСМОС-128“ ПАРВОЗДА

1966 йил 27 августда Совет Иттифоқида ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-128» учирилди.

Йўлдош ичига ТАСС 1962 йил 16 мартда эълон қилган программага мувофиқ, космик фазони тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган.

Йўлдош параметрлари қўйидагича бўлган орбитага чиқарилди:

Бошланғич айланиш даври 90 минут, ер сатҳидан максимал узоқлашуви (Апогейида) 364 километр, ер сатҳидан минимал узоқлашуви (перигейида) 212 километр, орбитанинг оғиши 65 градус.

Йўлдошда илмий аппаратлардан ташқари, 19,995 мегагерц частотада ишлайдиган радиопередатчик, орбита элементларини аниқ ўлчайдиган радиосистема приборлар ва илмий аппаратларнинг иши тўғрисидаги маълумотларни ерга юбориб турадиган радиотелеметрик система бор.

Йўлдошга ўрнатилган аппаратлар нормал ишлаб турибди, координациялаш — ҳисоблаш маркази олинаётган ахборотларни ишлаб чиқмоқда.

ЖАҲОН ЯНГИЛИКЛАРИ

ВЬЕТНАМДАГИ УРУШ ТУХТАТИЛСИН

ДЕҲЛИ. Ҳиндистон прогрессив ёзувчилар уюшмаси Шимолий Вьетнам территориясининг бомбардимон қилинишини ва Американинг Вьетнам халқига қарши агрессиясини қоралайди, ана шу бомбардимонлар ва агрессив ҳаракатлар дарҳол тўхтатилсин ҳамда Американинг барча қўшинлари Вьетнамдан олиб чиқиб кетилсин, деб талаб қилади. Уюшманинг Деҳлида ўтказилган йиғилишида қабул қилинган баёнотда шу гаплар айтилган.

ТОКИО. Япония металлургия саноати ишчилари касаба союзлари миллий федерациясининг съездида қабул қилинган резолюцияда бундай дейилади: «Биз Қўшма Штатларидан Вьетнамдаги қонунга зид урушни дарҳол тўхтатишни, Америка қўшинларини ва Америка иттифоқчиларига қарашли барча қўшинларни вьетнамдан олиб чиқиб кетишни талаб қиламиз». Япония касаба союзлари бош кенгаши Вьетнамдаги урушни тўхтатиш тўғрисидаги талабномага имзо тўплаш ва Вьетнам халқига ёрдам кўрсатиш учун маблағ йиғиш кампаниясини ўтказишни мўлжаллаган эди. Съезд бу тадбирни қўллаб-қувватлади.

ҚАРОҚЧИЛАРНИНГ ВДРГА ҲУЖУМИ

ХАНОЙ. 7-флот авианосларида ва Жанубий Вьетнам ҳамда Таиланднинг ҳарбий базаларида жойлашган Америка самолётлари 25 августда Вьетнам Демократик Республикасининг ҳаво масофаларига яна бостириб киришди. Улар бир қанча вилоятлардаги аҳоли зич яшайдиган районларни ва саноат объектларини ваҳшиёна бомбардимон қилиб, ўқ қа тутди.

КАНАДА КОМПАРТИЯСИНИНГ БАЁНОТИ

ДЕҲЛИ. Бомбайда саноат корхоналари ва коммунал идораларда ишловчи меҳнатчиларнинг 24 соатлик ялпи забастовкаси бўлиб ўтди. Электр билан таъминлаш бошқармасининг хизматчилари ишга чиқишмади. Автобуслар ва таксилар ўз паркларидан чиқмади, меҳмонхоналарнинг хизматчилари ишларини тўхтатдилар. Магазинлар ва кўпгина саноат корхоналари, шу жумладан тўқимачилик фабрикалари ишламади. Матбуотнинг яна хабар беришича, шаҳарнинг бир қанча районларида бўлган тўқнашиш вақтида 41 киши лат еган.

Ғарбий Бенгалия штатидаги чой плантацияларида 200 минг ишчининг забастовкаси давом этмоқда. (Бу штатдаги йирик чой плантацияларининг бир қанчаси ҳозир ҳам инглизлар қўлидадир). Ишчилар иш ҳақини ошириш, меҳнат шароитини яхшилашни, иш билан доим таъминлаш учун гарантия берилишини талаб қилмоқдалар.

24 СОАТЛИК ЗАБАСТОВКА

ОТТАВА. Канада темир йўлчилари автоматлаштириш жорий қилинган шароитда иш ҳақини ошириш ва меҳнат қилиш ҳуқуқини ҳимоя этишни талаб қилиб иш ташладилар.

Мамлакатнинг ҳамма қисмида бошланган забастовка поездлар қатновини тўхтатиб қўйди. Кейинги йилларда Канадада энг йирик деб ҳисобланган бу забастовкада 120 мингга яқин киши қатнашмоқда.

Канада Компартияси Марказий Комитети Эълон қилган баёнотда бундай дейилади: Канада коммунистлари темир йўлчиларнинг ҳаққоний талабларини тамомила қўллаб-қувватлайдилар ва уларнинг курашн канаданинг бутун ишчилар синфи учун ҳаётий муҳим аҳамиятга эга бўлган воқеа деб ҳисоблайдилар.

ҒАРБИ-ЖАНУБИЙ АФРИКА ХАЛҚИНИНГ ҚУРОЛЛИ КУРАШИ

ЛОНДОН. Ғарби-Жанубий Африканинг энг шимолидаги Овамболенд районида миллий озодлик кучлари отряди билан Жанубий Африка полицияси ўртасида қуролли тўқиниш бўлди. Бу Ғарби-Жанубий Африка халқининг Жанубий Африка Республикасидаги фашист режимига қарши олиб бораётган қуролли кураши тўғрисида олинган биринчи хабардир.

Гаагадаги халқаро суд ана шу территорияда Жанубий Африка бошқармасини тугатишни талаб қилган эфиопия ва либериянинг шикоятини рад этган эди. Кейптаундаги кузатувчилар Ғарби-Жанубий Африкадаги қуролли курашнинг кучайиб кетганлиги Гаагадаги халқаро судининг ана шу қарорига жавобдир, деб ҳисоблайдилар. Маълумки, Ғарби-Жанубий Африкани ўз ерига кўшиб олган Жанубий Африка Республикаси ўзининг ирқий камситиш системасини—апартейдни бу мамлекатга нисбатан ҳам жорий қилган эди.

СУВ ТОШҚИНИ ҚУРБОНЛАРИ

КАРАЧИ. Читтагонг округининг олти районида (Шарқий Покистон) сув тошқини натижасида тўрт мингга яқин оила зарар кўрди. Уйларнинг ярмидан кўпроғи вайрон бўлди. Маҳаллий маъмурлар сув тошқинидан зарар кўрган кишиларга қирқ тоннага яқин гуруч юбордилар. (ТАСС).

Адабиёт саҳифаси

Адабиёт — озодлик, бирлик, ҳаққоният ва тинчлик жарчиси! Бу жанговар шиор ҳозирги биз яшаб турган даврда айниқса бениҳоя катта аҳамият касб этмоқда. Бугун Каспий денгизи соҳилидаги нефтчилар шаҳри — Бокуда очиладиган Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари билан алоқа қилувчи Совет комитети сессияси ҳам адабиётнинг юқорида зикр этилган олижаноб хизматига бағишланади. Бу дўстона даврага Осиё ва Африкадан ҳамда жаҳоннинг турли мамлакатларидан келган сўз усталари ва меҳмонлар, Совет Иттифоқининг кўпгина қаламкашлари ташриф буюрадилар.

Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг Тошкент учрашуви ўзининг ёрқин саҳифалари билан ҳали ҳам кўпчиликнинг хотирасида гавдаланиб турибди. Ана ўшанда икки қитъанинг маданият вакиллари биринчи марта учрашган эдилар. Учрашув қатнашчилари ёзувчиларни тинчлик ва тараққиёт учун актив курашишга чақириб, бадиий ижодчиликнинг халқлар олиб бораётган озодлик кураши билан чуқур ўзаро боғлиқ эканлигини таъкидлаган эдилар.

Тошкент учрашувидан бери саккиз йил ўтди. Бу йиллар Осиё ва Африка учун катта ўзгаришлар, миллий озодлик ҳаракатида улкан муваффақиятларга эришилган йиллар бўлди. Ўзбекистон ёзувчилари Африка — Осиё ёзувчилари ҳаракатининг энг яхши традицияларига ҳамиша содиқ бўлиб келмоқдалар. Боку сессиясида иштирок этадиган республикамиз қаламкашлари дунёнинг кўпгина мамлакатларидан бу ерга келган ўз ҳамкасблари билан ҳамкорликда адабиётнинг муҳим проблемаларини муҳокама қиладилар, ёзиладиган асарларда дунё халқлари миллий озодлик курашини замона талаблари даражасида тараннум этиш тўғрисида фикрлашадилар.

Икки қитъа ёзувчилари ўз мамлакатлари халқлари империализмнинг қора кучларига қарши олиб бораётган курашнинг олдинги сафларида бормоқдалар, асарларида меҳнат кишиларининг жонбозлиги ва қаҳрамонликларини, тинчлик ва адолатга интилишларини, бошқа мамлакатлар халқларига бўлган дўстлик ва қардошлик туйғуларини ҳаққоний ифодаламоқдалар. Шу тариқа улар халқларни ёрқин истиқбол йўлидаги шонли курашга чорламоқдалар. Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг Боку учрашуви ёзувчиларнинг буюк бирдамлиги тинчлик ва тараққиёт душманларига қарши жаҳон халқлари олиб бораётган умумий курашда адабиёт катта куч эканлигини яна бир бор дунёга намойиш қилади.

ТУТАШ ҚАЛБЛАР

Бугун Совет Шарқининг улкан шаҳарларидан бири, Озарбайжон Социалистик Республикасининг пойтахти Бокуда Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг вакиллари учрашади. Бу туташ қалблар анжуманига қатнашиш учун республикамиз ёзувчиларининг вакиллари ҳам у ерга бордилар.

Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг традицион дўстлик, бирдамлик манфаатларини кўзлаган учрашувлари сўнгги йилларда икки қитъанинг турли мамлакатларида тез-тез бўлиб турибди. Бу учрашув халқлар осойишталиги ва мустақиллигини ўзида ифода этмоқда. Бундан саккиз йил муқаддам Тошкентда ана шундай улкан анжуман бўлиб ўтганлиги ҳаммага аён.

Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг республикамиз пойтахти жонажон Тошкентимизда бўлиб ўтган II конференцияси «Тошкент руҳи» билан бутун дунёга машҳурдир. Бу конференцияда Осиё, Африка, Америка ва дунёнинг бошқа қитъаларидан келган қалам соҳиблари ижодий дўстлик, халқлар осойишталиги ва мустақиллиги учун курашни кучайтириш ҳақида бир фикрга келдилар. Ёзувчилар қабул қилган мурожаатнома руҳий тинчлик ва озодлик тараннуми эллардан-элларга, тиллардан-тилларга кўчди.

Мана бугун Бокуда икки қитъа ёзувчилари йиғилиб муҳим масалани муҳокама қилмоқдалар. Боку анжумани қаҳрамон Вьетнам халқининг Америка империалистларига қарши ўз мустақиллиги ва озодлиги йўлида қаҳрамонона курашаётганлигига бағишланади. Жаҳон халқлари Вьетнамли қардошлар бошига тушган кулфатни кўриб турибди. Америка империалистлари Вьетнам халқининг озодлигини бўғиб ташлаш учун жон-жаҳти билан уришмоқда. Вьетнамнинг шаҳар ва қишлоқлари ўт ичида ёнмоқда. Гуноҳсиз ғўдаклар, қариялларнинг покиза қонлари тўкилмоқда.

Ўз озодлиги ва мустақиллигини қўлига қурол олиб ҳимоя қилаётган вьетнам ватанпарварлари ёлғиз эмас. Совет халқи, бутун прогрессив инсоният вьетнам халқининг ватанпарварлик курашини хайрихоҳлик билан кузатиб, уруш оловини ёқувчиларга лаънатлар ўқимоқда.

Бугун Бокуда очиладиган икки қитъа ёзувчилари вакилларининг анжумани ҳам вьетнам халқининг ватанпарварлик курашини ва бу курашда озодлик истовчи халқ албатта голиб келишини яна бир бор таъкидлаб ўтади. Ўзбек халқи икки қитъа ёзувчиларининг Бокудаги учрашувини табриклайди ва уларнинг улкан ишларига катта муваффақиятлар тилайди.

Рамз БОБОЖОН.

СЕНЕГАЛ. Дакарнинг озодлик майдонидаги маъмурий бино.

И. Геника фотоси. ТАСС фотохроникаси.

ВЬЕТНАМ ШЕЪРЛАРИ

ЧАН ХИУ ТХУНГ

АМИНМАН, АЗИЗИМ, ҚАЙТАСАН АЛБАТ!

I.

Эсимда: уфқда ёнарди қуёш,
Шолизор кирганди олтин тусга.
Шудринглар порларди шолипояда
Гавҳардек кўриниб кишн кўзига.
Қайдадир сайрарди ёлғиз бир
тўргай,
Куйини тинглари яқину-йироқ..
Шу куни мен сени кузатдим
йўлга,
Нечундир сен бир сўз демасдинг,
бироқ.
Бормини узатдим: йўлда еб кет
деб,
Шунда ҳам сўзламай ҳамон жим
эдинг.
Еримиз ёқалаб ўтганда фақат
Кўзимга термулиб сен шундай
дединг:
«Бу ерни икки бор ҳайдаймиз
албат,
Сафардан саломат қайтганим
замон.
Шолиси вақтида етилур шунда!
Сен асло ўкинма!
Қайтаман омон!»
Сўнг қушлар куйига солдинг-да
қулоқ,
Сен яна, азизим, жим бўлиб
қолдинг..
Бошқалар қаторн орқангда
қопчиқ,
Елкангда қуролинг,
Жангга йўл олдинг.
Сўнг қушлар кўйига солдинг-да
туриб,
«Кут эркам, саломат қайтаман»
дединг.
«Дилимда гапим кўп айтаман»
дединг.
Ва кетдинг орқангга қарамай
юриб...

II.

Мана кўр, мандарин икки бор
пишиб,
Лимон ҳам боғларда уч бор
гуллади.
Мен сени кутаман,
Сен йўқсан ҳамон,
Кўзларим йўлингга боқиб толади.
Кетдинг-ку у ердан бир хат
йўлладинг,
Бу хатинг руҳимга қанот боғлади.
Севинчдан бошларим етди
осмонга!
Оҳ келиб сен мени бир кўрсанг
эди:
Шу қадар ажойиб бўлган
шолимиз!
Меҳнатим туфайли кўксимда
нишон,
Фақат сен, азизим, ёнимда йўқсан,
Фақат сен қошимга қайтмайсан
ҳамон!
Йилларни санайман бармоғим
букиб,
Тўрт йилча ўтибди кутиб эрта-кеч.
Кишилар дейишар: кутма, қўй,
унут,
Ва лекин мен сени унутмайман
ҳеч!
Мен сени соғиниб эслайман кунда,
Сен эккан банан ҳам улғайиб
қолди....
Ҳали ҳам эсимда кузатган чоғим,
Ҳали ҳам эсимда шолизор
олди..
Ҳали ҳам эсимда жим
боқишларинг,
Ҳали ҳам қалбимда меҳринг,
муҳаббат..
Апельсин сарғайиб пишган чоғида
Аминман, азизим, қайтасан албат!

ОНА СЎЗИ

Ван ТХАН

Армияга жўнаган нуним
Онам мени кузатган эди.
Оқ йўл тилаб,
Пешонам силаб,
Тақдиридан у шундай деди:
«Умрим ўтди зим-зиё туши —
Адашгандек кенг дала-тузда.
Ва ёруғ кун,
Ва бир кафт гурунч,
Ва парча ер бор эди бизда.
Партия — бу бизнинг бахтимиз,
Шуни, ўғлим, доим ёдда тут!
Энди бизда аччиқ муҳтожлик,
Зорлик бўлган умрбод унут!
Бизлар энди озод инсонмиз,
Янги ҳаёт йўллари ёруғ.
Бу бахтнёр ҳаётни бизга
Партиямиз этгандир тортиг.
Шуни, ўғлим, эсдан чиқарма!
Халқ солдати бўлдинг сен бугун.
Кўзларингнинг қора чўғидек —
Сақла юртинг еру-сув, мулкин!
Партияга бағишла қалбинг,
Ватанингни сев жону-дилдан!
Баланд бўлсин қўлинг доимо,
Ташаккур ол юртингдан, элдан...»
Ҳозир мендан онам узоқда,
Бўлсам ҳамки, уйимдан йироқ,
Онам айтган ҳар битта сўзи
Юрагимда мисоли чироғ.
Доим бўлсин дея лиммо-лим
Онам тутган коса гурунчга;
Кенса — кўзи порласин дея
Тўлиб-тошиб доим севинчга;
Номим билан фахр этсин дея
Винтовкамни тутганман маҳкам.
Орзу-умид парвози баланд,
Ишларимиз ибратли, кўркам!
Сенсан менга ҳаёт бахш этган,
Раҳмат сенга, эй азиз она!
Партиямиз бошлаган йўлдан
Жангга кирдик мағрур, мардона!
Қара, она, нафратдан ёниб
Ёш солдатлар турар пурвиқор.
Қара она, лоларанг байроқ
Шўъласида баҳор акси бор.
Демак ўғлинг постида бардам,
Партиямиз солдати у ҳам!

ҒАРИБ ҚУШЧА

То ХНУ

Ҳорғин-ҳорғин қанотин ёзиб,
Бир кичик қуш улсин излар.
Ўрмон ичра шамол ғиз-ғизлар,
Ёмғир эса ёғарди эзиб.
Бечора қуш сайрарди нолиб,
Патларидан оқар эди сув.
Қандай даҳшат!
Бир ўзи қолиб,
Мудҳиш тунда қайга борар у!
Шамол эса, эсарди ҳамон,
Ҳамон ёмғир ёғарди ёмон.
Салқин эди кун ҳам беомон,
Эй, бечора, ғариб қуш, шу чоғ
Қаердан ҳам топдинг бир панох?
Кел бағримга, қўрқма, келақол,
Қанотларинг қурит, ором ол!

ШУҲРАТ таржимаси.

ОКТЯБРЬ РЕВОЛЮЦИЯСИ

Сен бўлмаган чоқларда, шонли
Октябрь,
Ер юзи кўз ёшдан бўлганди
дилтанг.
Асрлаб жаҳолат кўрарди умр,
Бамисли жилмас, оғир бир
харсанг.
Бир сиқим дон учун халойиқ
шўрлик
Меҳнатин сотарди, қуйиб
маржон тер.
Яшаш даҳшат эди, қон сўрди
зўрлик,
Бир кафт дон қайнатмоқ
ўлимдан оғир.
Дунёга келдинг сен, шонли
Октябрь,
Қасоскор қилични кўтариб
кушод.
Озодлик қўшиғин бошлади
мағрур
Уйқудан уйғонган мазлум
одамзод.
Равнақ топ, қудратли Совет
Ватани,
Сен учун энг кенжа ука
Вьетнам.
Қўрқитмас
на зулмат,
на очлик мени,
Сен каби инқилоб фарзанди
мен ҳам!
Ер юзи халқларин идроки,
яша!
Тинчлик! — деб этамиз бизлар
қасамёд.
Шуҳратинг ёйилур тонг-ла
ҳамиша.
Ер узра каптардек кенг ёзиб
қанот.

Русчадан З. Обидов таржимаси.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

ЭРК ШОДИЁНАСИ

ҲИКОЯ

Лиё ДЕИРОНИЙ. Ироқ ёзувчиси.

САЛИМА бу кунни — ўз ҳаётидаги энг ажойиб кунни бир неча ҳафта зориқиб кутди.

Мабодо сенга, очлик ва муҳтожликдан халос қиладиган иш муяссар бўлса-ю, ҳаётингда бундан ҳам ортиқ бахтли, шодиёна кун бўлиши мумкинми ахир?

Кўплар қатори Салима ҳам, кимдаки қўлида сон-саноқсиз имзолар қўйилиб, муҳрлар босилган аттестат — шу қиқматли калит бўлса, унга фаровон турмуш дарбозасининг эшиги очилади, барча тўсиқлар худди кузги япроқлар сингари пароканда бўлиб кетади, деб ўйлаб юрарди.

Орзу-хаёл қилиш қанчалик ширин бўлса, турмуш ҳақиқати шунчалик аччиқ...

Аввалари Салима ана шу қиқматли калитнинг ҳам иш бермаслигидан фақат таажжубланарди. Кейинчалик ундан кўнгли совиди, ҳафсаласи пир бўлди. Узоқ сарсон-саргардонликдан кейин у иш топишга муяссар бўлди. Эртага сешанба, 14 июль, узоқ кутилган кун келади.

Мунчаям узайиб кетди, бу сўнгги тун! Салиманинг қувончга тўла қалбида қўрқув ва гумонлар пайдо бўла бошлади. У ҳар қандай тўсиқларга бардош бериб, енгиб ўтганидан ниҳоятда ўзини бахтли деб ҳис қиларди. У тез орада ўз ҳаётида ажойиб ўзгариш бўлишини биларди. Аммо, шундай ширин бир дақиқа унинг қўнглига ваҳима тушди. Топширилган ишни бажара оламанми, ёки йўқми деган савол Салимани тобора кучлироқ ҳаяжонга сола бошлади: «берган ишни удда қила олмасам-чи», деган ҳаяжонли фикрлар унинг ҳаёлини чулғаб олган эди.

Эндигина тонг ёриша бошлаши биланоқ. Салима уйқудан уйғониб кетди. Гўё кимдир унинг уйқусини олиб кетгандай бўлди. Эрта саҳарнинг илк ва нафис нурлари хонага тушиб турарди. Онаси қўшни каравотда тинчгина ухлаб ётарди. Унинг ёстиқ устида ёйилиб ётган кумушранг сочларидан қандайдир ҳид анқиб турарди.

«Эҳ бечора онагинам!» — деди қиз ўзига ўзи. — Энди мен фақат сен учнугина ишлайман, Ёлғиз сенинг бахтинг учун».

Кейинги пайтларда, Салиманинг онаси Байрут шаҳрига эри ва болалари билан кетган катта қизининг тақдири тўғрисида жуда ҳам кўп ўйлайдиган бўлиб қолди. Чунки, у ерда халқ ўз озодлиги учун қизғин курашга кўтарилганди. Салиманинг иккн акаси ҳам ҳарбий хизматда эди.

Деразанинг орқа томонидан эрта саҳар сайрайдиган қандайдир бир қушчанинг овози эшитилди. Автомобилнинг овози эрталабки жимликни бузди.

«Бугун иш бошлайман, — деди Салима, шаҳло кўзларини уқалаган ҳолда ўзига ўзи.

— Менга бериладиган иш қанақа бўлиши мумкин? Раҳбарим-чи, у ўзи қанақа киши? Мен уни жуда ҳам самимий киши деб эшитган эдим. Аммо, у билан биринчи марта гаплашганимда, менга нима учундир унинг юзлари ниҳоятда кўркинчли бўлиб кўринди? Балки, менга шундай туюлгандир. Лекин, у ҳам менинг ким эканлигимни билмайди-ку. Шунинг учунми? Мен у буюрган ишни қўнглидагидек бажариш учун ҳаракат қиламан».

Эрта саҳар хонага тонгги шабада кирганида Салима ўз устига ташлаган юпқагина чойшабни олиб, бир чеккага суриб қўйди. Шу пайт онаси ҳам сапчиб турди-ю, қизига шошилиб гапира бошлади:

— Нима учун мени эртароқ уйғотмадинг қизим?

У апил-тапил юзини ювди-да, гўё биров қувгандай югуриб ошхонага кириб кетди.

Салима ўз ўрнидан тик туриб қолди. У ўз қулоқларига ишонмасди. «Эҳ худо, нахотки, ҳақиқат бўлса? Ҳақиқат-а?» Аммо диктор кутилмаган бу хушхабарни қайта-қайта тантанали равишда эълон қила бошлади. У ҳаяжонлана бошлади. Лекин Салима овозини чиқармасдан нафасини ичига ютиб юборди. Ўз боласининг устига энгашган меҳрибон онадек Салима приёмникка энгашиб, ҳар бир сўзни уқиб олишга ҳаракат қилди. «Ҳақиқат!» Мана, диктор ахборотни қайта ўқимоқда.

— Онажон, онажон! — деб қичқира бошлади у. Салима бақирганича ошхонага югуриб кирди-да, ҳушини йўқотиб қўйган кишидай онасини қучоқлаб, ўпа бошлади. У Салиманинг бу ҳаракатидан қўрқиб, таажжубланиб қолди.

— Нима бўлди сенга, Салима, жинни бўлдингми?

— Онажон, Ироқ озод қилинди. Энди минглаб ватанпарварларни азобу уқубатга дучор қилган, осиб ўлдирганлар йўқ...

Ниҳоят, Салима ҳозиргина эшитганларини онасига бирма-бир айтиб беришга шошилди. У гапирар экан, кийимларини излаб ҳар тарафга кўз югуртира бошлади. Ҳеч нарсасини тополмади. Пайпоғим қаерда қолди экан?

Салима каравотнинг тагини қаради, топа олмагач, сабри чидай олмаганидан шовқин сола бошлади.

— Менинг пайпоқларим қаерда? Онажон, менга ёрдам бер!

Онаси Салимага таажжубланиб қаради:

— Сенга нима бўлди, Салима? Пайпоқларинг оёқларингдаку...

Қувончидан қаттиқ ҳаяжонга тушган Салима уйдан югурганича чиқиб кетди. Қандайдир номаълум бир куч уни олга етакларди.

— Янгиликни эшитдингизми? — деб қичқирди қўшнисига у.

— Э-е, нима бўлибди?

— Радионинг қулоғини буранг... Ироқда революция.

— Тўғрими? — деди-да, қўшни приёмник томон югуриб кетди.

Салима қалбидаги ҳаяжонни йўлда учраган ҳар бир кишига айтиб бериш учун ниҳоятда шошилди. «Сиз янгиликни эшитдингизми? Эшитсангиз нима учун гапирмайсиз, хурсанд бўлмайсиз? Демак, сизнинг ҳали ҳеч нарсадан хабарингиз йўқ?».

Салиманинг зўр ҳаяжон билан суҳбатлашаётган бир гуруҳ кишиларга кўзи тушди. Улар бир-бирларини табриклар эди. «Улар хушхабарни эшитган бўлса керак» деди у ўзига-ўзи.

Салима автобуснинг тўхташ жойига келганда, у билан бир ёш йигит саломлашди. Салима уни танирди.

— Салом, — деди йигит.

— Салом, — жавоб берди қиз.

— Бугун оби-ҳаво ниҳоятда ажойиб-а...

Қиз бошини қимирлатиб тасдиқлади. Аммо унинг юраги орзиқиб кетди: «Бахтсиз! Бугун оби-ҳаво тўғрисида гапирадиган кунми? Бу қандай бемаънилик! У оддий нарсани тушунмайдиган калтафаҳм... Мен ҳамиша унинг ҳақида шундай фикрдаман». Қиз уни бир оз масхара қилмоқчи бўлиб сўради:

— Янги хабарни эшитдингизми?

— Йўқ.

Салима ўзини босиб тура олмади. Қувончидан титроқ овоз билан гапира бошлади:

— Империализмнинг агентлари ағдариб ташланди!

— Нима?

— Ироқда революция бўлди. Ироқ энди мустақил республика!

— Бу сўзлар ҳақиқатми? — деди йигит ва ёш болалардек сакраб-сакраб ўйинга тушиб кетди. Ўтиб кетаётган кишилар уларга жилмайиб қараб қўярди.

Шу пайт автобус ўзининг тўхташ жойига етиб келди.

— Хонларнинг шум тақдири ана шунақа бўлади. — Нури Саид ва унинг ҳамтовоқларининг тақдири нима бўлди? — Шоҳ қаерда? — Халқ текинхўрларни ер билан яксон қилди. — Сиз бунн қаердан биласиз? — деган овоз эшитилди атрофдан. Автобусдаги ҳамма кишилар бир нарса ҳақида, яъни эрк шодиёнаси тўғрисида ҳаяжон билан гапирарди. Салимага сабо ана шу эрк шодиёнасини кўчалардан-кўчаларга, хоналардан-хоналарга, қалблардан-қалбларга олиб ўтаётгандек, буларнинг ҳаммасини, юрак торларини ҳам сирли бир ипга боғлаётгандек туюлди. Мана, кимдир ҳовлидан кечки кийимда, ялангоёқ чиқди-да, югуриб кетди. У ўз қўшнисига зўр ҳаяжон билан гапира бошлади, Мана, кексароқ бир хотин қувончини ичига сиғдира олмаганидан, деразадан кўчага қараб, кимгадир қичқирмоқда. У эса, приёмникнинг қулоғини бураб юборди. бураб юборди-ю, ўзи эса, юзига совун кўпиги суркалган ҳолда ҳовли томон югуриб кетди.

Салима автобусдан тушдида, Порт-Саид кўчаси бўйлаб юра бошлади. У ўтиб кетаётган кишиларнинг юзларидаги зўр ҳаяжонга, кўзларидаги табассумга қаради. Тўсатдан, келаётган намойишчилар колоннаси кўриниб қолди. Кўча байрам шодиёнасига тўлиб кетди. Одамлар тротуарларда тўхташди-да, гантанали равишда кетаётган намойишчилар колоннасини қарсаклар билан олқишлади. Бошдан оёқ қора кийиб олган қандайдир қари бир хотин паранжисини бир чеккага отиб ташлади-да, қўлларини силтаб нимадир деб қичқира бошлади. Унинг сўлғин юзларига жазирама иссиқдан кейин мусаффо ҳаво олиб келаётган емғир томчиларидек кўз ёшлари дона-дона бўлиб оқа бошлади. Шодиёна кулгилар билан кишиларнинг хушчақчақ қўшиқлари бир-бирига жўр бўлгандек туюлади. Шнорларда ватанпарварлик туйғулари ифода қилинганди. Қора кийинган йиғлаб бораётган ироқли хотин хаммани бирма-бир бағрига босиб, учраган ҳар бир кишига: «оллоҳ, сенга жазо берсин Нури! Ўғлимнинг қотили сенсан!» — деб дод солардн.

Салима шу пайт ўзининг намойишчилар ичида эканлигини сезиб қолди ва халқнинг «Яшасин озодлик!.. Йўқолсин империалистлар!» деган овозига жўр бўлди.

Дераза очилиши биланоқ қўлларда кўтарилган гулларнинг ҳиди анқиб кетди. Ҳамма ерда шоду-хуррамлик, табассум, кулги ҳукмрон эди. Салима узоқ ҳафталаб сарсон-саргардонликдан кейин топган ишига бугун биринчи марта бориши кераклигини ҳам унутиб қўйган эди...

Ўз биродарларининг озод бўлиши муносабати билан тантана қилаётган халқнинг шодхуррамлиги барча ғам ташвишларни кўмиб юборди. Ҳар бир кишининг қалби эрк шодиёнаси билан тўлиб тошган эди.

Русчадан А. ҚУЛЖОНОВ таржимаси.

Реклама ва Эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

30 АВГУСТДА
БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Ўйлаб топ** (болалар учун). 18.35 — **Эҳтиёт бўлинг, кобра** (Тошкент телестудия фильми премьераси), 18.55 — **Реклама ва эълонлар.**

19.00 — **«Пахтакор»** (Тошкент) — **«Арарат»** (Ереван) **командалари ўртасида футбол** (Марказий «Пахтакор» стадионидан).

20.45 — **Олмаота уй қуриш комбинати қурилиш майдонида.**

Ўзбек тилида: 21.10 — **Телевизион янгиликлар.** 21.20 — **Янги Тошкент, сени куйлайман** (адабий-музикали композиция).

МОСКВА КЎРСАТАДИ

22.00 — **«Динамо» (Киев) — «Динамо» (Минси) командалари ўртасида футбол** (Киевдан).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Қувноқ симлар** (болалар учун). 18.15 — **Тошкент янгиликлари.** 18.25 — **Тайга сўқмоқларида** (телефильм). 18.45 — **Замондош** (телеочерк).

Рус тилида: 19.05 — **Биринчи қават, иккинчи қават** (мактаб ўқувчилари учун). 19.25 — **Тошкент янгиликлари.** 19.35 — **Навбатчиликдан қайтмади** (телеочерк). 19.45 — **Болалар, қайдасиз?** (телефильм). 21.00 — **Наль-чик курорти** (ҳужжатли фильм). 21.10 — **Тақдир ва йўллар** (бадиий фильм).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 31/VIII да **Бағритош.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Автомобилдан сақлан — **«ЎЗБЕКИСТОН», «МОСКВА»** (кундуз ва кечқурун).

Олтинчи раунд — САНЪАТ САРОЙИ. НАВОИЙ номли. (кундуз ва кечқурун).

Бир занжирга боғланганлар — НАВОИЙ номли (кеч соат 10 да).

ЕЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8-45 минут ва 10 яримда)

Автомобилдан сақлан — **«ФЕСТИВАЛЬ», КАФАНОВ номли.**

Олтинчи раунд — НАВОИЙ номли.

Онла тумори — **«УДАРНИК».**

Севги деб — 9 МАЙ номли.

Тоғлиқ қасоскорлар — ПУШКИН номли.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 06715. ИНДЕКС 64969. Г. 1190.